

İNADİNA

ANARŞİST LİSELİLERİN DERGİSİ

3 TL SAYI 4

İNADİNA.ORG

NİSAN 2019

ANARŞİZM
KURTULUŞTUR

**İNADINA uymayacağız
bu sisteme, inadına bencil
ihtiraslı olmayacağız,
inadına kapitalizme tüketici
olmayacağız, inadına
devlete piyon olmayacağız.
Emirlere itaat değil düşerimizi
eyleyeceğiz. Bir başkasının
kararlarıyla değil kendi
kararlarımızla yaşayacağız.
İnadımızla büyümekte
şimdi şu an yüreklerimizde
taşındığımız anarşist dünya.**

İNADIN

**İNADımız özgürlük,
İNADımız adalet,
İNADımız paylaşma,
İNADımız dayanışma,
İNADımız örgütlü,
İNADımız isyan
İNADımız devrim bizim.**

- 4-** anarşizm kurtuluşur
- 8-** radyasyon, reenkarnasyon,
entegrasyon
- 14-** isyancıdan isyancıya sözler
- 18-** bazen biz sistemi hackleriz,
bazen sistem bizi hackler
- 20-** kadının özgürleşmesi
anarşizmle mümkündür
- 24-** sokrates'in 10 sohbeti
- 34-** işçi lisesi, imam lisesi
- 44-** xavantes tamtamlarından
anarşist ataklara
- 46-** bilinmeyen oyuncular,
bilindik oyun PUBG

İNADINA DERGİSİNİN TÜM SAYILARINA KOLEKTİF 26A'LARDAN ULAŞABİLİRSİNİZ.

DUYGULAR DUVARDA

Duygularımız, öfkemiz, isyanımız, heyecanımız, okul duvarlarının arasında boğulan hayallerimiz... Biz liselilerin bazen her şeyimizi kontrol altında tutmak isteyen aileler, bazen otoritelerine başkaldırmak istediğimiz öğretmenler ve baskılarından bıktığımız müdürler yüzünden kısılan sesimiz şimdi duvarlarda.

Aynı duyguları yaşıyoruz ve birbirimizin halinden ancak biz anlayabiliriz. Sen de eline geçen bir markır ile her yere yazabilirsin ne hissettiğini. Kim olduğunun bir önemi yok, sen de liseyi sen aynı duyguları paylaşıyorsun zaten. Birbirimizi tanıyalım, duygularımızı dolu dizgin yaşarken tek olmadığımızı bilelim diye, şimdi "Duygular Duvarda"!

Sabah okula gitmek için yatağından kalkarken hissettiğin o duygu; yatağında kıvrılırken "5 dakika daha" dedirten duygu. Hepimiz yaşıyoruz aynı duyguyu. Her sabah uykumuzu, gördüğümüz rüyaları yarıda kesip beton yığınlarının arasına gitmek zorunda olmak... Berbat hissettiriyor. Ama yine de bir şekilde okulun kapısının önündesin. Ve duvarda bir yazılıma **"5 Dakika Daha"**.

Okulun duvarlarının arasındasın yine. Beş dakika fazla uyuduğun için derse beş dakika gecikmişsin. Karşında yine suratsız müdür; senin gibi 3 dakika, 5 dakika ya da 10 dakika geç kalmış arkadaşlarını azarlamayı bekliyor. Müdürü atlatılabildikten sonra sınıfına çıkarken düşündüğün şeyi duvarlara yazabiliriz: **"Müdürsüz Dünya Mümkün"**.

Öğle tenefüsünün zili çaldığında karnın da zil çalmaya başlamıştır artık. Tek seçeneğin okulun yatırım yuvası olan kantin. Mideni bulandırsa da karnını doyumayacağını bile bile tüm parayı verdiği o pitos, kraker, hamburger... Yetmezmiş gibi bir de çok pahalı. Kantinden yiyecek paranın olmadığı, olsa da yemek yerken yine lanet okuduğun bir gün sen de yaz kantindeki bir masaya: **"Kantin Pahalı"**.

Öğle tenefüsü hala devam ediyor. Çünkü diğer tenefüsler gibi göz açıp kapayana kadar bitmiyor. Karnını da doyurduğuna göre sınıfına çıkabilirsin ya da arkadaşlarının yanına. Ama zaten herkes sıkılıyor. Çünkü yapabileceğin her şey sınırlı. Her şey kontrol ediliyorken hiçbir yaptığından keyif alamıyorsun. Herkesin dilinde aynı cümleler "Okul ne zaman bitecek, kaç ders daha kaldı, şu

İSTANBUL - KADIKÖY
GÖZTEPE MESLEKİ ve TEKNİK
ANADOLU LİSESİ

'Bitsede Gitsek'
LAF

Yıkılsın
Okul
LAF

En güzel İsyan Lisede başlar
LAF

İSTANBUL - KADIKÖY
MEHMET BAYAZID
MESLEKİ ve TEKNİK
ANADOLU LİSESİ

"5 Dakika Daha"

İTİBAK
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İSTANBUL
ATATÜRK FEN LİSESİ
1982

Kantin Pahalı LAF

dersler bi bitmiyor..." Duvarda bir yazılama daha, tam içinden geçen cümle: **"Bitse de Gitsek"**.

Şimdi ders zili çaldı. Yine toparlandık dört duvarın arasına ve sıralara dizildik. Neyse ki cam kenarında senin sıran. En azından sıkıldıkça camdan dışarı bakıp hayal kurabiliyorsun. Ama hayallerinin önüne geçen gerçeklikler var. Sen de bu gerçeklikleri düşünüp duruyorsun. Aklından şu soru geçiyor: **"Neden Okullar Hapishaneye Benziyor?"**

Dersin ilerleyen vakitlerinde hoca dün girdiğiniz sınavın sonuçlarını açıklamaya başladı. Herkes heyecanla sınav sonucunun iyi olmasını bekliyor. Eğer notlar düşükse herkes eve gittiğinde anne babası tarafından azarlanabilir. Öğretmenin ağzından çıkacak olan birkaç sayıyı heyecanla beklerken önündeki sıraya yazılmış, yüzünü güldüren bir cümle: **"Notlarımın Yükseklik Korkusu Var"**.

Ders bitti ama hala girmen gereken başka dersler var. Sevdiğin şairin şiirine benzeyen bir söz geliyor şimdi de aklına: **"Hayat Kısa Dersler Uzun"**.

Sonunda okul çıkışındasın. Bir süreliğine mutlusun çünkü son dersiniz boştu ve erken çıkabildiniz bugün okuldan. Zaten **"En İyi Ders Boş Derstir"** diye boşuna yazmamışlar okulun karşısındaki duvara.

Günlerin böyle geçiyor. Okuldan eve, evden okula, bazen dershanelere, kurslara, bazen önündeki o büyük sınav için girdiğin deneme sınavlarına gidiyorsun. Ama yaşam sadece bundan ibaret değil. Olmamalı. Hissettiğin tüm duygular sinir, stres, bıkkınlık, üzüntü, kaygılar... Ama henüz gençken ve enerjin her istediğini yapmaya yetiyorken yaşamdan daha fazla keyif alabiliyor olman lazım. Mutluluk olmalı, güzel heyecanlar olmalı hissettiğin duygular. Önce bir düşün. Ne istiyorsun? Ne yapabilirsin?

Sonra da harekete geç.

Bu yüzden sen de al eline spreyini, mar kırnını ve yazabileceğin her yere yazdıklarını. Görünmez sanma. Aynı duyguları paylaşıyoruz hepimiz. Olur ya belki buluruz birbirimizi.

O zaman birlik olup tüm baskılara, otoritelere karşı gelebiliriz. **"En Güzel İsyan Lisede Başlar"** deyip hemen başlayabiliriz. İktidarlara karşı **"İnadına İsyan"** diyebiliriz.

Çünkü biz **"İsyana Aşığız"**. Özgürlüğe, anarşizme ve mücadeleye...

**ANARŞİZM
KURTULUŞTUR**

Anarşizm Kurtuluştur

Kalk, her yeni güne hazır ol, aynı döngüyü döndür, kur saatleri aksın gitsin yaşam. "Koca adamlar" ne yapacağını söyleyecekler sana, sen de yürüyeceksin; "hadi ama, daha hızlı adımlarla yürü" diyecekler ve hatta "koş, arkana bile bakma sakın ve sadece koş". Peşinde başka birileri de var ve sana yetişmek için geliyorlar, hadi! Bazısı omuz atıp geçecek seni, bazısı yanında duracak, bazısı da hep arkanda kalacak. Koşa koşa yorulacaksın, sonra da düşeceksin, canın çok ama çok yanacak. Kalkmak için direneceksin, peki kalkabilecek misin? Belki. Koca adamlar buna karar verecek; ya düştüğün yerden koşmaya devam edeceksin ya da düştüğün yerde arkandan gelenler seni bir bir ezecekler. O kadar kalabalık gelecekler ki asla ama asla ayağa kalkman mümkün değilmiş gibi hissedeceksin. Peki sonra ne mi olacak? Üstüne bir basanların hızından, hırslından, telaşından, öfkesinden bıkarak can havliyle yanına bakacaksın; yanında senin gibi bir sürü insan. Hep birlikte o koca koca adamları alt edebileceğini, ayaklar altından kalkıp kurtulabileceğini fark edeceksin.

Ne mi demek istiyorum? Koca koca adamlar da kim? Açıkça söyleyeyim, içinde yaşadığımız sistemin yaratıcılarıdır bu insanlar. Hep yapılan bir benzetmeyi kullanmamak, çirkin bir canavara filan benzetmek istemediğimden öyle dedim: "koca adamlar". Bu adamlar, nerede ve nasıl yaşayacağımızı belirlemek isteyenler; bencil hayaller kurdurtup, bu hayaller uğruna yaşamlarımızı ellerimizden alanlar bunlar. Bunların sistemi de hangi oyuncağı/oyunu oynayıp oynayamayacağımızı, neyi öğrenip öğrenemeyeceğimizi, sokakta neyi giyinip giyinemeyeceğimizi, nerede çalışıp çalışamayacağımızı ve daha nicelerini belirleyenlerin sistemi.

İşte bu sistem yüzünden hepimiz birçok baskıyla karşılaşırız. İleride iyi bir üniversiteden mezun olup iyi bir işte çalışırsak bu baskı ve zorluklardan kurtulabileceğimize dair söylemler ise koca bir yalan. Peki gerçek olan ne?

Okulsuz Bir Dünya

Gerçeklikle ilişkisi olmayan

böylesi pek çok ezber söylemi bize dayattıkları için eğitilmeye ve eğitim sistemine karşıyım. Yaşamın kendisinden gelmeyen, sorgulatmayan pek çok bilgi, bu okullarda bize dayatılıyor. İtaatin üretildiği ve öğretildiği, itaat etmeyen dışlandığı, bir işe girip çalışmak için bir koşul olan zorunlu eğitim bizleri özgür değil köle yapıyor.

Hepimiz gibi ben de bu sistemde sabahın köründe uykulu uykulu derslere girmek, soğuk havalarda sıraya girip marşlar söylemek, rahatsız sıralarda uzun saatler boyunca oturmak, devletin kahramanlıklarıyla ve düşmanca söylemleriyle dolu ideolojisini dinlemek, tekdüze ve sıkıcı geçen derslerde teneffüs zilin beklemek, statüsünü kullanarak kendi egosunu tatmin eden öğretmen ve müdürlere katlanmak, disiplin cezalarına uğramamak için uslu bir öğrenci olmak, sistem içinde kalifiye olup olmadığımı ölçecek sınavlara girmek, sınavlarda başarılı olmak için kendimi heba etmek, arkadaşlarımı üzmemek ve onlarla yarışmak zorundayım.

Bu zorundalıklardan sıkılmış biri olarak; o koca adamlar, yani iktidar sahipleri yaşamın bilgisini manipüle etseler veya saklasalar da bilgiyi özgürce paylaşabileceğimizi, eğitim sisteminden kurtulabileceğimizi biliyorum. İhtiyaçlarımızı karşılayacak, araştırmalar yapmamıza imkan verecek bilgileri üretmemiz gerektiğini ve bu bilgileri paylaşmak için öğretene/öğrenene farkının olmadığı bir zeminde buluşabileceğimizi de. Bu sebeple ezber söylemlerden sıkılan, yaşamı sorgulayan, farklı ve yaratıcı düşünenlerin hep birlikte, örgütlü olması gerekiyor. Böylesi zemini yaratırken de düşüncemi kontrol altına alıp iktidarlarını devam ettirmek isteyen otoritelere karşı koyuyorum.

Devletsiz Bir Dünya

Tıpkı zorunlu eğitim yoluyla olduğu gibi farklı farklı pek çok araçla bireylerin ve toplumların iradelerini şekillendiren tüm otoritelere de karşıyım. Bu otoritelerin en sistematiği olan devletlere de. Düzenli bir toplumsal yaşam için bir devletin var olması gerektiğine dair düşüncelere karşıyım. Devletin, düzeni savunan değil herkesin herkesle savaştığını kabul

eden bir anlayışa sahip olduğunu biliyorum. Ayrıca devlet, düşüncelerimi sormadan benim adıma kararlar alan koca bir saçmalıklar sistemi. Devlet yaşamıma dair asla sorular sormaz. Sorduğum soruları yanıtlamaz. Sadece itaat etmemi ister. Devlet yasaları ve kuralları yoluyla emirler yağdırır ve bu emirlere uymamı ister.

Bakunin yoldaşımın dediği gibi "Her emir özgürlüğün suratinde patlayan bir tokattır"! Devlet, özgürlüğüne düşkün olan bizleri, o "tokat"a karşı koyduğumuzda yargılar. Devlete itiraz eden hain olur, düşman olur. O zaman öldürür devlet, öldürmek için her yolu dener. Devlet "bak yaşamın benim elimde, ben olmazsam sen olmazsın." der.

"Devlet olmazsa ne olur ki gerçekten?" İşte ben bu soruyu sorduğumdan beri anarşistim ve devletsiz bir dünyayı şimdi hep birlikte düşünelim.

Devlet olmadığına ben, ben olurum. Düşünürüm ve karar veririm çünkü bu hayat benim. Sadece kendi doğrumu esas doğru olarak almam, benimle birlikte diğerlerinin de düşüncesini dinlerim, önemserim. Herkesin her şeyi hiçbir baskı aracı olmadan bilmeye, söylemeye yani düşünmeye ihtiyacı var, önemsemeye ve önemsenmeye de. Tek bir merkezin ya da tek bir otoritenin değil kendi benlerimizden biz olmanın gücüyle yaşamaya ihtiyacımız var. Çünkü bu hayat bizim.

Ben devlete değil, özgürlüğüm için örgütlü mücadeleye inanıyorum. Benlerden biz olmaya ve biz olursak herkesin özgür olabileceği bir dünyaya inanıyorum. Anarşist olmak ben olmaktır ve benlerden bizi yaratmak olan örgütlülüğe sınıksız bağlıdır.

Kapitalizmsiz Bir Dünya

Bir anarşist olarak devlete olduğu gibi kapitalizme de karşıyım. Çünkü düşlediğimi engelleyebilmem için ihtiyaçlarımı karşılayabilmem gerekir. İçinde bulunduğumuz sistem o koca adamlar rahat yaşamlar sürsün diye düzenlendiği için ihtiyaçlarımı karşılayabilmem pek mümkün değil. Mülkiyet sistemi ile her şeyi ellerine alır ve kendilerine saklar bu koca adam!

Özgür Bir Dünya

Sorgulatmaya değil ezberletmeye çalışan okullardan; irademi şekillendiren, savaşlarda ölme neden olan, yaşamımı çalan devletlerden; kapitalizmden ve her türlü otoriteden kurtulmam gerekiyor. Kurtulmak için ise tek bir yol var. Kurtuluş anarşizmdedir. Bu yüzden ben bir anarşistim. Ve sisteme karşı verdiğim mücadelenin benim gibi ezilenlerle birlikte büyüyeceğini biliyorum. Mücadele büyüdükçe devleti, kapitalizmi, ataerkil sistemi kıracası tüm otoriteleri yıkacağımızı ve özgür dünyayı yaratacağımızı da. Nasıl mı yıkacağız? Büyük bir balyozla önce ayaklarını kıracak, sonra da... Böyle değil tabii ki. Böyle yapmayacağız.

Sistem siyasi, sosyal, ekonomik pek çok güçle ayakta kalıyor. Biz özgür bir dünyayı yaratmak isteyenler ise ezenlere karşı ezilenlerin öfkesiyle ve mücadeleleriyle kurtulacağız bu sistemden. Biz ezilenler yani yoksullar, evsizler, sokakta kalanlar, sömürülenler, göçük altında kalan işçiler, yok sayılan köylüler, ötekileştirilen aleviler, erkek egemenlikle katledilen kadınlar, savaşlardan kaçan göçmenler, ebeveynlerinin mülkü olarak görülen çocuklar; tüm ezilenler yani bizler ezilmişliğimizin ortak nedenini biliyoruz ve biz şimdi mücadelemizle birlikte kurtuluyoruz -en başa dönecek olursak- koca adamların ayaklarının altından, tüm otoritelerden ve onların iktidarlı ilişkilerinden.

RADYASYON REANKARNASYON ENTEGRASYON

Ezgi K.

RADYASYON

İnsanın çocukluğuna dair hatırladığı güzel günler vardır ya, 1986 yılının 25 Nisan'ı da benim için unutulmaz bir gündü. Pırıl pırıl bir bahar güneşi üzerine düştüğü her şeyi olduğundan daha sıcak, daha kızıl, daha güzel gösteriyordu. O hafta sonu 10. yaşımı kutlayacaktık. Güneşten mi, yaş günümle birlikte içime dolan "büyüyorum" duygusundan mı, yoksa o gün gerçekten diğer günlerden daha farklı bir gün olduğundan mı bilmiyorum ama bize birkaç km uzakta yaşayan teyzemin evine gitmek için erkenden hazırlanıp yola çıktığımda sokaklarında koştuğum, arkadaşlarımla her metrekaresini arşınladığım bu kasabaya bakarken içim sıcacık olmuştu.

Pripyat'tan ayrılırken Kızılorman'daki çamların ne kadar büyüleyici olduğunu düşünüyordum. Çamların dallarında parlayan güneş gölgesindeki her şeyi ısıtıyordu. Sincaplar kovuklarında yavrularını büyütüyor, kirpiller çamların dökülen iğnelerinin arasında kendilerini kamufle ediyor ama kendi güzelliklerini oraya katıyordu. Kuşların civıltısı ve kanatlarının sesleri rüzgarla birlikte bir müzik gibi arabanın camından kulaklarıma doluyordu. Kendi hayatıma ve yaşamın kendisine dair hissettiğim bu sevinç içten içe büyüyordu. Dünyanın ne kadar büyük, gizemlerle dolu ve muhteşem olduğunu en derinden hissettiğim o anı, hayatımın geri kalanında hiç unutamayacaktım.

Cumartesi sabahı uyandığımda önceki gün içimde hissettiğim sıcaklık yakıcı bir acıya dönüştü. O geceye kadar yanışımızda öylece durmakta olan dev reaktör, biz onun varlığını unuttuğumuz esnada ölüm saçarak patlamış ve yayılmış, önüne kattığı her şeyi yakarak küle çevirmişti. 26 Nisan sabahı Pripyat'ta artık her şey eskisinden çok farklıydı. Kızıl orman içindeki her şeyle birlikte dev bir mezarlığa dönüşmüştü, çamlar bu mezarlığın kasvetiyle birer mezar taşı gibi göğe uzanıyordu. Oynadığım sokaklar, hayalet bir kasabanın ürkütücü sessizliğine bürünmüştü. Evim artık yoktu. Annem, babam, amcam hepsi yanmıştı. Çernobil'den çıkan radyasyon, bu korkunç ateş, hepsini yakıp küle çevirmişti.

Ben ve teyzem ise hayatta kalanlardandık, en azından bir süre... Yanıp küle dönenlerin kaderini paylaşmamıştık. Biz içten içe yanıyorduk, yavaş yavaş. Teyzemin cildinde iyileşmeyen yaralar çıkmaya başladı, saçları döküldü, görüşü gitgide azaldı ve gitti; teyzem gözlerini ebediyen kapadığında 12 yaşındaydı. Ama ben biraz daha dayandım, buna dayanmak denirse... Ağızımda çıkan yaralar ve iltihaplar yüzünden hiçbir şey yiyemiyordum, zorlukla yediğim şeyleri ise kusuyordum. 10. doğum günümde Çernobil'in bana yolladığı bu ateş beni 14. yaşıma kadar ağır ağır, içten içe yaktı. Sonunda içimde yanan ateş derimi de kavurdu ve ben işte böylece yokoldum.

REENKARNASYON

Ama her şey bitti derken yeniden başlar ya hayat, işte ben de yok oldum derken yeniden dünyaya geldim. 2005 yılının 25 Haziran günü İstanbul'da yeniden doğdum.

Aslında bunca acı ve ıstırabın ardından tekrar başlamayı hiç düşünmemiştim. Nasıl oldu bilmiyorum ama ruhum tekrar vücut buldu; yaralarım iyileşmiş, ıstırabım dinmişti. Aslında bana kalsa bir papatya ya da bir karahindiba olarak doğmak isterdim, baharda canlanıp kışı görmeden ayrılmak... Tekrar aynı acılara şahit olmadan belki... Fakat hayat başka bir plan yapmıştı, ben yine yeni baştan başlıyordum.

Elbette en başta kim olduğumu, nereden geldiğimi kimse bilmiyordu. Zaman geçtikçe aklımdaki hatıralar birer birer canlandı. Ve ben 25 Haziran'da 10. doğum günümde, şarkılarını çok sevdiğim o adamın tam da benim doğduğum gün, beni yakan aynı ateşle içten içe yanarak bu dünyadan ayrıldığını öğrendim.

Aradan geçen yıllarda değişen neydi? Yeniden vücut bulduğum beden her gün yine radyasyona maruz kalıyordu, etrafımı saran her şeyle yavaş yavaş yine zehirleniyordum; telefonlar, bilgisayarlar, mikrodalga fırın, televizyon hatta tost makinesi bile sürekli bir elektromanyetik bir radyasyon yayıyordu. Hayatımın her alanına sızmıştı bu zehir, uydularla, baz istasyonlarıyla, alıcılarla...

Tüm bunları görmezden gelmemiz beklenirken, bir de bir hayatımı kaybettiğim kıyının karşı kıyısında, Sinop'ta yeni bir reaktör yapılması planlanıyordu. Yalnızca Sinop'ta da değil hemen güneyinde Mersin'de de başka bir ölüm projesi gerçekleştirilmek isteniyordu. Anlamıyordum. Çernobil'de yaşanan bunca acının ve ısti-

rabın tanığı ve kurbanı olan bu coğrafyada tüm bunlar nasıl planlanabiliyordu? İnsanların yeniden bu acıları çekmesine göz yumarak bu nükleer santralleri kimler, nasıl planlayabiliyorlardı?

Ben çekilen tüm bu acıların ardından daha güzel bir dünyada uyanacağımı hayal etmişim.

Köylerden oluşmuş bir dünya. Pripyat'taki son günümde hissettiğim sevincin içten içe büyüdüğü bir dünya. Köylerde yaşayan herkesin Kızılorman'daki sınıcılar, kirpiller ve kuşlar gibi kardeşçe ve uyum içinde yaşadığı, paylaşma ve dayanışmanın söylendikçe çoğalan türküsünün rüzgarla köyden köye taşındığı, "ölümün" değil yaşamın önüne kattığı her şeyi yeniden yerşerterek çoğalttığı bir dünya.

Reaktörlerin olmadığı, her köyün ihtiyacı olan enerjiyi özgürce akan nehirlerin döndürdüğü tribünlerle ya da yel değirmenleri ile elde ettiği bir dünya. AVM'lerin olmadığı, sadece ihtiyacımız olan şeylerin üretildiği, ihtiyacımız olmayan şeylere ulaşmak için köle gibi çalışmak zorunda olmadığımız bir dünya. Kendi hayatlarımızın öznesi olduğumuz; hayatımızla ilgili bütün kararları beraberce konuşarak tartışarak verdiğimiz; birbirimizin özgürlüğü ile her geçen gün daha da özgürleştiğimiz; kendimize, birbirimize duyduğumuz güven ve kardeşlik duygusuyla karşılaştığımız bütün zorlukları beraberce göğüslediğimiz bir dünya...

Ama bu içine doğduğum dünya hayalimdekine hiç benzemiyordu. Peki biz hayalimizdekine benzemeyen, sadece içine doğduğumuz bu dünya için ne yapıyoruz?

ENTEGRASYON

Her gün birbirinin aynısı; aynı gri, aynı duman, aynı is, aynı trafik, aynı uğultu, aynı git-geller, aynı komutlarla geçiyor... Uyan, hazırlan, okula git, otur yerine, kalkma, hazır ol, rahat, sessiz ol, dinle, rekabet et, çalış, işe git, çalış, yorulma, konuşma, sus, düşünme, itiraz etme, itaat et, karşı çıkma, çalış, tüket, öl. Bu döngüde yaşama yer yok!

Yaşam bizim yaşamımız değilmiş gibi, sanki bu dünyada sadece vakit öldürüyormuşuz gibi yaşayıp gitmemiz bekleniyor. Durum böyleyken etrafımızı sardıkları her şey ile bizim olanı bizden çalmaya çalışıyorlar. Zaten elimizde azıcık olan, kıt kanaat kazandığımız parayı AVM'lerde harcamamızı; önümüze koyulan sınavları kazanmak için körü körüne birbirimize rakipleşerek çalışmamızı; bizi mutlu etmeyen, her geçen gün daha da ezildiğimiz işlerde çalışarak ömrümüzü vermemizi; zaten zengin olanlara daha da çok para kazandırmamızı bekliyorlar.

Bir taraftan dizilerle bize asla sahip olamayacağımız hayatlar sunuyor ve bu illüzyona inanmamızı istiyorlar; bir taraftan da telefonlarla, bilgisayarlarla oynadığımız oyunlarda bizi adaletsizliklerin karşısında mücadele ediyormuşuz gibi bir masturbasyonun içine sokuyorlar...

Neticede bu sisteme entegrasyonu sağlamak için dört bir koldan saldırıyorlar.

Tüm bunlar olurken aslında en çok da başka türlü-sünün olamayacağına inanmamız isteniyor. Gerçekten nükleer reaktörlerin ürettiği enerjiye ihtiyacımız varmış, nükleer santraller olmazsa hayatlarımızı devam ettirecek enerji olamazmış gibi bir sahte gerçeklik yaratılıyor. Çünkü santrallerin ürettiği enerjinin insanların ihtiyacı için değil AVM'lerin ihtiyacı için olduğu saklanmaya çalışılıyor. Kurulan her bir nükleer, termik santralin; güneş, rüzgar enerjisi tarlalarının aslında sanayi için, zenginleri daha da zenginleştirmek için kurulduğu saklanmaya çalışılıyor.

Aklımızla dalga geçiliyor, gerçeklik algımıza saldırıyor. Çünkü bizim gerçekliğimizin yerine kendi gerçekliklerini kurabilirlerse entegrasyon sorunsuz işler. Çünkü başka türlü-sünün mümkün olduğu gerçeğini çarpıtmak ve bizi bunun mümkün olmadığına inandırmak zorundalar.

Yoksa biz başka bir yaşamın mümkün olduğunu unutmazsak, o zaman entegrasyon çarkına çomak sokarız; o zaman onların bizden çaldıklarını teker teker geri alırız.

Onlar bize ne kadar saldırıp yok etmeye çalışsalar da "bitti" dedikleri yerden yeniden başlarız ve her yeniden başladığımızda daha da güçlenerek, acılarımızı paylaşarak azaltıp, kardeşliği paylaşarak çoğaltıp, dünyayı hayallerimizdeki gibi şekillendiririz.

Çünkü biz hayatlarımızı elimize alırsak özgür oluruz!

A black and white portrait of a man with a long, full white beard and glasses. He is looking slightly to the right of the camera. The background is dark and out of focus.

İSYANCIYAN İSYANCIYA SÖZLER

Özgür G.

İSYANIN YÜZ YIL ÖNCEKİ USTALARINDAN, BUGÜN İSYANI ÖRGÜTLEYEN BİZLERE BİR KAÇ SÖZ...

"Toplumların yaşamında devrimin bir zorunluluk haline gelip kendini kaçınılmaz bir şekilde ortaya çıkardığı dönemler vardır. (...) Eskiden adil olarak kabul edilenlerin adaletsizlikten başka bir şey olmadığı fark edilir. Yeni fikirler ve eski gelenekler arasındaki çatışma toplumun bütün sınıflarında, ailenin bağrında patlak verir. Oğlu baba-sıyla, kızı annesiyle çatışmaya girer; ailenin tüm yaşam boyunca doğal görmüş olduğu şeyler onların isyan etmesi için bir sebep haline gelmiştir, uzun bir yaşamın ürünü olarak kendilerine aktarılan kurallara isyan ederler."

İsyan Ruhu (1880)

Mücadelemizin sembol isimlerinden Kropotkin 1880 yılında yazdığı "İsyan Ruhu"nda adaletsizliklere karşı isyanı, otoriteye karşı haykırışımızı aileye olan karşı koyuşumuzla anlatıyordu. İşte devrim de burada başlıyordu; gelenek göreneklere, yasaklamalara, kısıtlamalara, baskılara, kurallara karşı özgürlüğümüzü eylemenin tadına vardığımızda devrim oluyordu, devrim oluyorduk.

Ancak devrimin karşısında sadece ona karşı olanlar değil onun safında görünenler de olabiliyordu. Kropotkin'in anlattığı 1700'lerden itibaren geçtiğimiz 2010'lu yıllara dek devrim içinde devrime düşman olanlar, sokakta ve isyandayken seçim sandıklarına çağırınlar, adaletsizlikleri bir bir yıkarken yeni adaletsizlik kurumlarını inşa etmeye çalışanlar vardı.

İsyanımız yalnızca bir öfke değildi bizim için, yeni bir yaşam kurmaya olan inancımız ve içimizde filizlenen, derinden arzuladığımız gerçekliğin de bir ifadesiydi. Doğduğumuzdan beri toplumsal yaşamın özünde bulunan karşılıklı yardımlaşmayı, dayanışmayı ve özgürlüğünü duyumsadık, içten içe bunu gerçekleştirmek istedik her zaman ancak adını koymakta zorlandık. Adını koymaya başladıkça isyancıya dönüştük, isyancıya dönüştükçe devrim sardı dört bir yanımızı.

"Bugün zayıf azınlıklar tarafından temsil edilen ama halkın zihninde giderek daha da belirginleşen anarşist komünizm düşüncesi, toplumsallaşacak. Sayıları ne kadar az olursa olsun her yere yayılmış olan örgütlenmeler, ayaklanmanın, isyanın bayrağını yükseltecek. (...) Bugün azınlık olanlar işte o gün halk olacak!"

Devrimci Azınlıklar (1881)

Kropotkin, anarşizm mücadelesi içerisindeki en üretken yazarlardan biriydi. Onlarca derginin gazetesinin yanında toplumsal devrimi, insanlığın ahlaki/etik tarihini, bilimsel gelişim ve teknik yeniliklerin toplum üzerindeki etkisini incelediği, berraklaştırdığı pek çok kitap yazdı. Yazdıkları ve yaşadıkları yıllar boyunca sayılarla ifade edilemeyecek kadar çok isyancının ilham kaynağı oldu. Özellikle genç isyancıların hayatlarını değiştirme sürecine rehber oldu.

Kropotkin kapitalizme karşı mücadeleye, otoriteye karşı kavgayla geçen yaşamı boyunca pek çok kez devletler tarafından tutsak edilerek etkisizleştirilmeye çalışıldı. 1882'de Fransa'da bulunan Thonon'a geldiğinde devletin kolluk güçleri tarafından yakalandı. Paris Komünü'nün yıkılışının ardından çıkarılan özel bir yasayla IWA (Uluslararası İşçi Derneği) üyesi olduğu gibi gerekçeler bahane edilerek 5 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Elisee Reclus başta olmak üzere onunla aynı coğrafyalarda mücadele eden yoldaşları tarafından bir dayanışma kampanyası başlatıldı. Bu dayanışma süreci kapsamında tutsaklığının üçüncü yılında yayınlanan "Bir İsyancının Sözleri" onun 1880 ve 1882 yılları arasında Le Revolte gazetesinde yayınlanan yazılarından oluşuyor. Bizim gibi genç anarşistler için bir başucu kitabı niteliğinde çünkü "şimdi genç olmayanlar ya da genç gibi hissetmeyenler kulaklarını kapasın" diyerek başladığı "Gençliğe" başlıklı yazısı da bu kitap dahilinde yayınlanan yazılardan biri...

"Acı çeken, hakaret edilen bizler, hepimiz kocaman bir tufan gibiyiz. Gerçekleştirmeyi istediğimiz andan itibaren, adaleti örgütlemek için kısa bir zaman yeter bize."

Gençliğe (1880)

Hangi lisede, üniversitede ya da iş yerinde olursak olalım topladığımız bilgileri, edindiğimiz beceriyi toplumsal devrim için kullanmaya çağrı yapıyor, bunu yaparken de toplumun örgütlenmesi için sorumluluklarımızdan sıyrılmadan hayatımızı dolu dolu yaşamamız gerektiğini anlatıyor. Otoriteye isyanımızın yeni bir yaşamı örgütlemek için duyduğumuz heyecanla iç içeliğini vurguluyor Kropotkin. Bir yandan sorumluluklarımıza vurgu yaparken diğer yandan içinde bulunduğumuz sistemin sefaletini de gözler önüne seriyor. Bu sistem içerisinde kim olursak olalım ve hangi mevkiye gelirsek gelelim, gerçek özgürlüğün en büyük inkarını yaşayacağımızı bize en ince ayrıntısına kadar anlatıyor.

Hapishanelerden özgürleştikten sonra burada geçirdiği yılları da büyük bir deneyime dönüştüren Kropotkin, hapishanelerin "suç" diye adlandırılan olguyu yeniden üretmenin bir aracı olduğunu ve tutsakların yaşamını kısıtlayıp toplumdan izole ederek bir intikam döngüsü yarattığını analiz ettiği yazılarını bu sürecin hemen ardından kaleme almıştı. Sonrasında yazdığı henüz dilimize çevrilmemiş "Fransız ve Rus Zindanlarında" isimli kitabında ise argümanlarını kendi yaşamında da deneyimlediği somut gerçeklikler üzerinden sağlamlaştıracaktı.

Yazıyı yazmam için beni heyecanlandıran bu kitabın, özgürlüğü için isyan eden hepimize yeni yollar açacağından ve yeni farkındalıklar edinmemize yardımcı olacağından eminim.

MÜLKİYET HİRSİZLİKTİR

“Şayet ‘Kölelik nedir?’ sorusuna ‘kölelik cina-yettir’ deseydim, ne kastettiğim anlaşılırdı. Bir insandan düşünme yetisini, iradesini, şahsiyetini almak kudretinin hayat memat meselesi olduğunu ve bir insanı köleleştirmenin onu öldürmek olduğunu göstermek için uzun söze gerek olmayacaktı. Öyleyse ‘Mülkiyet nedir?’ sorusuna, niçin ‘hırsızlıktır’ diye cevap veremeyeyim; ne de olsa ikinci soru ilkinin şekil değiştirmiş halinden ibaret değil mi?”

Proudhon, o ünlü “Mülkiyet, hırsızlıktır” cevabını sona bırakmak yerine daha kitabın başında vermektedir. Mülkiyet üzerine o döneme kadar yazılmış en derinlikli çalışmasıyla Proudhon, “Genel kabul gören ve siyasal inanç sistemimizi özetlemek gibi tartışılmaz bir meziyete sahip bir ilkeyi yıkmak, davayı kazanmaya yetmez; onun zıddı olan olguyu tesis etmek ve bu ilkeden çıkacak sistemi formüle etmek de gerekir” diyerek “derhal uygulanabilir bir sistem” olarak tarif ettiği kendi önerisine de yer vermektedir. Proudhon, kitap boyunca mülkiyeti birçok yönden inceleyerek mülkiyetin birinci sonucunun (hırsızlık) yanı sıra ikinci sonucunu da dillendirmektedir: “Mülkiyet, despotluktur”. Ve 1840 yılında yayınlanan bu kitabın çok önemli bir başka özelliği de Proudhon’un “hangi hükümet sistemini tercih ettiğine” yönelik soruya verdiği cevaptır: “hiçbirisine, Ben anarşistim”.

Hakkında bilgi verilen kaynaklarda siyasi kimliğinden bahsetmeden Fransız ekonomisti olarak adlandırılrsa da Proudhon “Mülkiyet Nedir?” kitabında olduğu gibi birçok kitabında hayatın her alanına ilişkin söyledikleriyle bir ekonomistten fazlası olarak belirlemektedir. Özellikle içinde bulunduğu zaman diliminde entelektüel tartışmaların odak noktasını oluşturan siyasal iktisatçıların tartışmalarından da bu yönüyle ayrılmaktadır. “Mülkiyet Nedir?” kitabında sadece mülkiyetten veya zilyetlikten bahsedilmemekte; emek, adalet, toplum, ahlak ve birçok başat konu, enine boyuna tartışılmaktadır.

Proudhon konuya yaptığı girişle okuyucuyu şaşırtarak verdiği örneklerle akıllarda kalan soru işaretlerini silmektedir. Bu yüzden okuyucunun ön yargıyla değil Proudhon’un söylediklerini değerlendirerek hareket etmesi gerekmektedir.

Mülkiyeti savunuların yazdıklarını da alıntılararak savunma noktalarını açığa çıkartan Proudhon, kitap boyunca mülkiyeti savunmak için getirilen her akıl yürütmenin (eşitlik, ihraz hakkı,

emek...) mülkiyetin yadsınmasına götüreceğini ve mülkiyetin olanaksızlığını belirtmekte ve bunu da birçok örnekle kanıtlamaktadır. Mülkiyeti savunuların dahi başvurmak zorunda kaldığı temel kavram adalettir. Adaletin önemini şöyle tarif etmektedir Proudhon: “İnsanların arasında olup biten her şey hak hukuk namınadır, içine adaletin karışmadığı hiçbir şey yoktur. Adalet hiç de yasanın hizmeti değildir. Tersine yasa, insanların çıkar ilişkileri içinde bulunduğu her durumda hak olanın ilanından ve tatbikinden öte bir şey olmamıştır asla.”

Hırsızlığın ve despotizmin koruyuculuğunu üstlenmiş olan yasalar, yüzyıllardan beri yoksulluğun temel nedeni olan mülkiyeti korumaktadır. Sistem, günümüzde de gözleri bağlı adalet tanrıçalarının süslediği sarayların içine adaleti tıkarak işlemektedir. Mülkiyetin neden olduğu yoksulluk, “adalet”in şu anki görünümüdür.

Toplumun adalete olan açlığının yine toplum tarafından giderilebilmesi için öncelikle mülkiyetin kaldırılması gerekir ve bunu derhal yapmak gerekir. Mülkiyetin savunmanın devrimi reddetmek olduğunu vurgulayan Proudhon, bu kitapta onun için mülkiyetin zıddı bir olgu olan zilyetliği tartışmaya açmaktadır. Formülün ne olduğu tabii tartışılabilir ama tartışılmayacak olan şey mülkiyetin bir an önce kaldırılmaya başlanması gerektiğidir. Proudhon’un söyledikleri, gerçeklerden uzakta aranacak birtakım hayaller değil, bir an önce uygulanmaya başlarken dikkat edilmesi gereken şeyler olmaktadır.

Evet, mülkiyet hırsızlıktır. Sistem hırsızların sistemidir. Herkese ait olan şeyleri ve insanların iradelerini çalmak üzerinden yükselen sistem, kendisine yönelik saldırıya da polisiyle, hukuk mekanizmasıyla ve hapishaneleriyle karşılık vermektedir.

Sistem, mülkiyete saldıranları “hırsız” diye yaf-talayarak insanı toplumdan soyutlamaktan başka bir amacı olmayan hapishanelerine atmaya çalışmaktadır. Ancak özgürlük, ne süslü sarayların içerisinde kaybolabilecek bir şeydir ne de hapse atılabilir. Aslında kendileri hırsız olan mülkiyet savunucuları, kendi kutsallıklarına karşı yöneltilen her adalet talebini yasalarıyla yönetmelikleriyle hapishanelerde boğmaya çalışabilir. Çalışacaktır. Tarihten hiç almadığı bir ders varsa, o ders, ezilenlerin dayanışması ve direnişi karşısında tankıyla, tüfeğiyle, hapishanesiyle de olsa hiçbir biçimde duramayacağıdır.

İNTERNETTE MÜLKİYET

Rojen Z.

Günlük hayatta her şeyin ve herkesin isimlendirilmesinde -yani adresleme sisteminde- nasıl otoriteye ve kapitalizmin mülkiyet ilişkilerine maruz kalıyorsak ayınasına en önemli iletişim aracı olan internet ortamında da rastlıyoruz.

En basitinden düşünelim; internete ilk adımını atıyorsun ve bir web sitesinde bildiklerini paylaşmak istiyorsun. Bunu yapabilmem için sistem içerisinde bir alan adına sahip olman gerekecek. Alan adları merkezi bir otorite tarafından kiralanıyor. Eğer bir alan adı boştaysa, bu alan adını en fazla 10 yıl kiralayabilirsin. Sonra tekrar yenileyebilirsin ama asla tam anlamıyla sende olmaz. Sürekli kiralayıp ücret ödemek zorundasın, adeta ev kiralar gibi! İletişim bilgilerini tam ve eksiksiz vermelisin, yoksa her an bu alan elinden alınabilir. Kirayı biraz geciktirirsen 10 kat ceza ödersin, çok geciktirirsen bir kumar sitesi ya da bir reklam sitesi bu alanı hemen alır ve onu bir daha geri almazsın.

Copyright

Kapitalizmin kitaplarda, filmlerde, yayınlarda, ürünlerde yani tüm "içeriklerde" günlük yaşamda dayattığı telif hakları ve yasaklayıcı kurallar bütünü internette de geçerli. Oynadığımız oyunlardan kullandığımız programlara, okuduğumuz kitaplardan izlediğimiz videolara kadar her şey telif haklarına sahip ve kısıtlanıyor.

Kopyalayamazsın, paylaşamazsın ve yayamazsın! Birbirimizle paylaşmamızı engelleyip yasaklayıcı kurallar koyuyorlar. Kapitalizmin karşı çıktığı paylaşma kültürü internette de engelleniyor, yasaklanıyor.

Copyleft

Alternatif gibi gözüken copyleft ve özgür yazılım hareketi 1970'lerde telif haklarına karşı ortaya çıktı ve belli ölçüde mülkiyeti olmayan bir birikim sağladı. Copyleft telif haklarını kendi silahı olan yasalarla ya da hukuk düzleminde vurdu. Bu tip lisanslarla paylaşılan yazılımları kullananlar kendi katkılarını da aynı şekilde lisanslamak zorunda. Böylece özgür yazılım birikimi gittikçe çoğalıyor. Bu birikimi çalarak kullanan ticari yazılımlar da hukuk yoluyla özgürleştirilebiliyor. Ancak zamanla şirketler bu özgür yazılımları kendi bünyelerine katarak bundan kar elde etmeye başladılar. Artık şirketlerin çoğu bu yöntemi kullanarak ürünlerin daha çok kişiye ulaşabilmesine, böylelikle reklamını yapabilmesine, ayrıca yaptığı ürünün geliş-

tirilmesine katkı sağlamış oluyor; karına kar katıyor.

Deneme Sürümü mü Denetleme Sürümü mü?

İnternetin bir diğer kabusu ise reklamlı içerikler, uygulamalar... Bizlere ücretsiz olarak pazarlanan uygulamaları kullanırken her defasında karşımıza çıkan yüzlerce gereksiz şey... Kapitalizm bu alanı iyi görmüş ki kendine bu alanda yer edinmiş ve tabelalarda, televizyonlarda gördüğümüz reklamları internete monte etmiş durumda. Biz bu uygulamaları içerikleri her kullandığımızda karşımıza reklamlarını çıkararak reklam sahipleri-sağlayıcıları, içerik üreticileri; hepsi paralarına para katıyorlar.

Denetçi tüketicileri bilirsiniz; kendisini gizli tutar, bir mağazaya girer, orayı denetler. Hazırladığı raporu bir üstüne verir ve bunun karşılığında ücret alır. Kullandığımız uygulamalar da adeta bizi denetçi tüketici yerine koyuyorlar. Uygulamaların deneme sürümlerini kullanırken bizden aldığı raporlarla kendi ürünlerini geliştirip pazarlıyor, böylece kendilerini geliştiriyorlar. Bu kısımları es geçsek bile uygulamaları deneme sürümünden daha çok kullanmak veya başka özellikleri kullanmak istediğimizde bizden belirli ücretler istiyor ve sınırlandırıyorlar. Unutmayın, bu raporlama olayı uygulamaların sadece deneme sürümlerinde yok; neredeyse her uygulamada var. Ve biz istemeden kendilerine raporlar alıyorlar.

Copy(A)

Neyse ki korsanlar var! Bilgisayar korsanları internetin Robin Hood'u, isimsiz kahramanları.

Ücretli veya deneme sürümlerindeki ürünleri alıp crackliyorlar, kırıyorlar ve internete yayıyorlar; böylece herkesin kullanımına açmış oluyorlar. Çok iyi ama bu korsanların ürünleri paylaştıktan sonra verdiği reklamlarla elde ettiği gelirlerin ne olduğunu veya reklam koymasa da gelirlerini hangi yollardan sağladıklarını bilemiyoruz; yani şeffaf değil. Tanışmak istesek tanışmıyoruz, şüphe var.

Ama bizimle tanışabilirsin. Yaptığımız her şey açık. Kapitalizmi sürdüren ürünleri paylaşmayız. Bilginin paylaştıkça çoğaldığına ve tutsak edilmiş her bilginin özgür kaldığı zaman geçtikten bilgi olarak kaldığına inanırız. Biz bunu devletin hukuk sistemi içinde tanımlamıyoruz. Bilginin özgürce paylaşılması ya da COPY(A)!

BAZEN BİZ SİSTEMİ HACKLERİZ

Biz hackerlar engellenmeyi sevmeyiz. Bilgisayarımızda “erişim engellenmiştir” yazısını göremezsiniz. Yasakları ve kuralları sevmeyiz, kuralları çiğnemeyi severiz. Kuralların çiğnediği insanlar da bizi sever.

Playstation oyunları çok mu pahalı? Çözülmesi imkansız denilen sistem bile bize vız gelir. Çünkü karşımıza çıkan her duvar tüylerimizi diken diken eder. İçimiz rahat etmez. Ta ki o kilit kırılana kadar uyumaz, yemez içmez uğraşırız. Ve onu kırarız.

İşte bu en zayıf yanımızdır aslında. Çünkü sistem bunu kullanır ve bize bir sürü kilit sunar. Bu kilitleri çözmeye uğraşırken bir de bakarız ki bir duvar örülmüş etrafımızda. Ki bu duvar en tehlikelilerindedir; onu kolay farketmeyiz. Sokaktaki sesleri, engellenmişlerin ve ezilmişlerin seslerini duymayız çünkü önümüzdeki o kilidi kırmamız gerektiğini düşünürüz. Biz bilgisayarın ekranına kilitlemiş ve dışarıdaki sesi duymazken sistem sömürsünü sürdürür.

Peki ya bizim karşımızdaki kilidi kuranlarla dışarıda haykırıkları ezenler aynıysa? Aynı sistem sokağa çıkanları kovalarken internette korsanlık yapanı sonsuz bir kovalamacanın içine hapsediyorsa?

Telefon 1 kuruş bile elektrik harcamazken jeton 5 lira mı? Buzdan jeton yapıp yurt dışını bile ararız. Otoritelerin buharlaşan jetonumuzu bulamayıp kafayı yemesi de bize ayrı bir keyif verir doğrusu. Kırılmak kadar önemli olan yakalanmamaktır. Yakalanırsan bir daha kıramazsın çünkü.

Düşün ki sokağa çıkmadık ama yakalanmamak için kaçtık. Değişik bir his doğrusu. Paranoya gibi bir şey. Bir takıldın mı vay haline. Kaçan yok, kovalayan yok ama sürekli peşindelermiş gibi bir his, aklınsa hala yakalanmama peşinde.

BAZEN SİSTEM BİZİ HACKLER*

İnternetin kapıları açılırken gıcırdamaz. SMS ile olta atar, şişman balığı yakalarız. Kedi gibi sessizce sokulur, QR koduyla patronun hesabından oluklarız. Sonra sanki o banka hesabı hepimizden çaldıklarıyla dolmamış gibi, hemen "hırsız" diye bağır-maya başlarlar. Ne yaygara ama!

Ama korsanın laneti açgözlülük. Yaşamak için çalmak başka, bit-coin patronu olmak başka...

Tabi ne kadar maharetli olursan, o kadar çok kırmak istersin. Bir de o yanı var bu doymazlığın. Ama yanlış bir adımda siste-min eline düşersen sistem sana acımaz ve ruhunu çalar. Alır seni ya kodese tıkar ya da beyaz hacker (sanal polis gibi bir şey) yapar.

Bazılarımız isimsiz kalmayı sever. Otoriteyi sarsan anonim hackleri konuşulurken uzaktan izler. Bu davranış bencillik-ten uzak görünür ve ayrıca güvenlidir. Bir düşünün; bir dev bir yerden yumruk yiyor ama yumruğun nereden geldiğini görmüyor. Korkmaz mı?

Korkar. Korktuğu için güvenlik bütçesini artırır. Güvenlik uzmanlarının maaşı artar. Güvenlik firmalarının hisselerinin değeri artar. Daha çok erişim engeli, daha çok güvenlik so-ruşturması, firewall, VPN, antivirüs.

Bu yazı da büyük sistemi hackliyor aslında. Hiç de kar-maşık bir döngü içermiyor, gayet basit, anlaşılır bir ilkesi var. Kopyalanabilir, çoğaltılabilir ama isimsiz değil: Anar-şizm!

* Big Lebowski'nin sonundaki replikten bozma.

KADININ ÖZGÜRLEŞMESİ ANARŞİZMLE MÜMKÜNDÜR!

20

Anarşizm; özgürlüğün ve adaletin gerçekleştiği toplumsal düzendir. Bu otoritenin ve mülkiyetin ortadan kaldırılmasıyla mümkündür. İnsanın insan üzerindeki, insanın doğa üzerindeki ve diğer tüm canlılar üzerindeki tahakkümünün sonlandırılması, paylaşma ve dayanışma üzerine kurulu bir yaşamın örgütlenebilmesi ve Komünizmin hayat bulması Anarşizmle mümkündür. Herkesin ihtiyacına göre ve verebildiği kadar ilkesini benimseyen üretim ilişkilerini bu doğrultuda düzenleyen Anarşist toplumda yönetim devletin değil, halkın kendi iradesindedir; öz yönetimindedir. Anarşist toplum yukarıdan aşağıya merkezi değil, parçalı yatay örgütlenmeyi savunur; hiyerarşiyi ve merkezleşmeyi reddeder. Yerel otonomların merkezlessiz birliği olan bir federasyonla toplumsal işleyişini düzenleyen Anarşizm toplumsal ve yaşamsal bir özgürlük tahayyüldür. Anarşizm bireyin özgürleşmesiyle, toplumun özgürleşmesi arasında bir öncelik, aşama koymaz. Birey özgürleşirse toplum gerçekten özgürdür. Birey kendini gerçekleştirirse devrim gerçekten devrimdir. Anarşist Kropotkin; toplumsal ilişki tarzının bireyi özgür kılabileceğini söyler ve

paylaşma, dayanışma temelli komünlerin varlığında, bireyin kendini gerçekleştirmesinde ki önemi vurgular. Günümüzde kapitalizm 'bireyselleşme' ile 'birey'olma arasındaki ince çizgiyi ortadan kaldıran bir sömürü düzeni olduğundan artık sözde bireyselleşen ancak kendini gerçekleştiremeyen bireyler vardır. Sadece kapitalizm için değil, sosyalizm içinde durum benzerdir. Anarşist toplum, devletsiz ve sınıfsız toplumdur. Bu toplumun yaratımı; bireylerin yaşamsal üretim ve tüketim ilişkilerinin kolektif bir zeminde çözümlendiği, politik stratejilerin ve anlık manevraların örgütlü siyasi birlikle tanımlandığı, sürekli ve programlı bir yolun yaratılması mümkündür. Anarşist mücadeleye; hayatın kendisidir. Sınırlar ve sınıflar arası adaletsizliklerin işlediği bir düzende bireyin hayatta kalma çabasıdır. Direnmektir, direnmeyi öğrenmektir. Öz savunmadır. Baskının, sömürünün işlediği bir toplumsal düzene teslim olmamaktır. Toplumsal dönüşümün ve yaratımın kendisidir. Mücadelemiz küresel kapitalizmin ve devletlerin karşısındadır. Cinsiyetçi erkek egemen sistemin karşısındadır. Baskıcı ve zorba olan tahakküm biçimlerine karşıdır.

KADININ KONUMU VE TOPLUMSAL CİNSİYET

Yaşadığımız toplum ve toplumun tüm değer yarıgıları cinsiyetçidir. Aile cinsiyetçidir. Dinsel öğretiler cinsiyetçidir. Kültürel ve ahlaki normlar, kurallar, yasalar, örf ve adetler cinsiyetçiliği normalleştirir. Kadınlık ve erkeklik kültürel olarak inşa edilen ve öğrenilen kalıplardır. Toplumsal olarak kurulan bu toplumsal cinsiyet kalıpları, kadın ve erkeğin toplum içindeki konumu ve bu konuma uygun rollerini, kadın-erkeğin, özel ve kamusal alanda nerede duracağı, toplumsal hayata ne oranda katılacağı ve nasıl temsil edileceğini belirler. Toplumsal cinsiyet; biyolojik cinsiyetten farklı olarak toplumsal ve kültürel olarak belirlenen ve dolayısıyla içeriği toplumdan topluma olduğu kadar tarihsel olarak da değişebilen 'cinsiyet konumu' ya da 'cins kimliği'dir. Bu anlamıyla toplumsal cinsiyet yalnızca cinsiyet farklılığını belirlemekle kalmaz, aynı zamanda cinsler arasındaki iktidar ilişkilerini de belirler. Kadının konumunu, kadının ev içinde ve ev dışındaki konumunu belirleyen, kadının bedeni ile cinselliği üzerindeki kontrol ve cinsiyetler arası eşitsizliği besleyen, koruyan ve yeniden üreten durumlar üzerinden anlaşılabilir. Bu durumlar; küçük yaşta ya da istenmeyen zorla evlilikler, başlık parası, töre, boşanma kuralları, namus cinayetleri gibi aileye ilişkin toplumsal durumlar ile kadının eğitim durumu, çalışma olanakları, siyasal ve toplumsal hayata katılım düzeylerini gösteren daha çok ekonomik olan durumlardır. Kadın, cinsiyetçi iktidarın, erkek egemenliğinin sömürüsüne kaçınılmaz şekilde maruz kalmakta ve günümüz kapitalizmiyle birlikte sömürüye daha fazla saplanmaktadır. Sonuç olarak ise cinsiyete dayalı işbölümü temelinde bakarsak büyük oranda kadının 'ev kadını' ve 'annelik' rollerine sıkıştırıldığını söyleyebiliriz.

KADININ ÖZGÜRLEŞMESİ KAPİTALİZMİN REDDEDİLMESİDİR...

İnsanlığın, varoluşuna ve tüm yaşam kültürüne saldıran, sıçradığı her alanı piyasalaştıran kapitalizm, insanlık tarihi boyunca var olan kadın sömürüsünü önceki egemen sistemlerden devralıp dönüştürerek toplumsal bir boyuta taşımıştır. Cinsiyetçi toplumlar yaratmış, devletin tüm aygıtlarını erkek egemenliğini yeniden üretmek üzere şekillendirmiştir. Erkek; evde reis, iş yerinde patron, yaşamsal alanda koşulsuz iktidar olmuştur. Kadın; kapitalist toplumda emek sömürüsüyle beraber aynı zamanda beden sömürüsüne maruz bırakılmış ve kapitalizmin vahşi pazarında birer reklam unsuru ve cinsel obje olarak metalaştırılmıştır. Kapitalizmin eleştirisini yapmayan, kapitalist üretim ve tüketim ilişkilerini gözden geçirmeyen, yaşamsal olarak kapitalizmin yarattığı kültürel burjuvaziyi yaşamlardan söküp atamayan bir kadın mücadelesinden bahsetmek eksik olacaktır. Bu büyük eksiklik kadınları erkek egemenliğine karşı verilen mücadelede bireysel farkındalıklar yaratmaktan öteye geçiremez. Kapitalist toplumda kadının yoksullaşması ve kapitalizm kısılcığında sömürülerek yoksunlaşması hali kaçınılmazdır. Bu durumda anti kapitalist bir mücadeleye gereksinim ortaya çıkar. Kadın; kapitalizmle kurduğu sosyal ve ekonomik bağları ortadan kaldırarak, kolektif üretime dayalı tüketim zemininde ve kolektif yaşamsal ilişkilerde kendisini yeniden tanımlamalıdır. Bütünlüklü bir mücadele olarak Kapitalizm topyekün reddedilmelidir.

KADININ ÖZGÜRLEŞMESİ İKTİDARIN REDDEDİLMESİDİR...

Kadınların erkek egemen bir sistemde farklı tahakküm biçimleriyle sömürüye maruz kalmalarının en temel nedeni iktidarın varlığıdır. Anarşizm; sadece siyasal ve ekonomik iktidarı değil, hepsinden önce ve hepsinden öte, insanın insan üzerinde kurduğu iktidarın ortadan kaldırılması gerekliliğinden bahsetmektedir. 'Muktedir olmak', diğer yandan muktedir olana biat etmek her iki durumda da güç ilişkisinin bir sonucudur. İktidarın mutlaklaşmasının ölçüsü, iktidar olanın da ona tabi olanın da bu güce tapınma ölçüsüdür. İktidarın dayattığı güç ilişkisi tek taraflı değildir, iktidarın kendisi ve ona tabi olanın biatı olmadan iktidar süreklilik kazanamaz. Biat eden bu gücün kölesi haline gelir. İktidar ise gücü elinde bulundurmaya bağladığı oranda, gücünü yitirme kaygısı ile kendi gücünün kölesi olur. Günümüz erkek egemen sisteminde erkek ve kadın ilişkisini bu bağlamda ele alırsak kadının özgürleşmesi öncelikli olarak iktidarı elinde bulunduran erkeğe biat etmeyi reddetmekten geçmelidir. Böylece kadının özgürleşmesi iktidarın reddedilmesi ve iktidarın uyguladığı tüm tahakküm biçimlerinin ortadan kaldırılmasıyla mümkündür. Dolayısıyla erkek düşmanlar, erkekleşen kadın görünümlü düşmanlar, erkekleşmek için iktidarlaştırmak zorunda kalmanın kaçınılmaz görüngüleridir.

ANARŞİST KADINLAR ÖZGÜRLEŞİYOR...

'Tarih boyunca esaret altında bir kadın var. Kurtarılmayı bekleyen, kurtulması gereken kadın. Kurtulmaksa; hem karşı cinse savaş açmakla hem de eşit, adaletli ve özgür bir dünya yaratmak peşinde mücadele etmekle mümkün. Kurtulmak devrim. Devrim ise kadın için mutlak kurtuluş demek.'

Anarşizm, bu tarihsel ezberi ve çizgisel mantığı reddetmektedir. Anarşist kadınlar; kadınların devrimle gelecek kurtuluşundan değil, kendisini özgürleştirerek bugünden yaratacağı içsel devrimden bahsetmektedirler. Bu içsel devrim düşlediğini eyleyen hayatlarının kontrolünü bugünden eline alan özgürleşen insanların devrimidir. Kadınların mücadelesi bütünlüklü olmakla birlikte aynı zamanda tüm insanlığın dönüşümünü sağlayacak bir devrim mücadelesidir. Cinsiyetsiz ve iktidarsız bir toplumun, kapitalizmin ortadan kaldırılarak eşit ve adaletli bir dünyanın yaratılmasıdır. Dolayısıyla biz Anarşist kadınlar olarak bizlere dayatılan toplumsal cinsiyet rollerini, cins ayrımcılığını, erkek egemen anlayışı, iktidar mekanizmalarını ve hayatlarımızı çalan kapitalizmi reddediyoruz. Kolektif paylaşım alanlarımızı çoğaltarak sosyal ve ekonomik çözümlerimizi bugünden ortaklaştırıyoruz. Devletin ve devletin dili olan yasaların çözüm zeminlerinden medet ummayarak, dayanışmacı kolektif birlikteliği ve inancı yaratıyoruz. Dünyanın bir ucundan diğer bir ucuna duyuluyor; Brezilya'nın topraksız kadınlarından, Zapatistalar'ın özgür komünlerinden, Kürdistan'ın itaatsiz, Paris komününün kara bayraklı, İspanyanın yürekli kadınlarından yükselen çığlıklar... Özgürleşen kadınların çığlıkları... İsyen çığlıkları...

Bu çığlığı kulak verin...

“ Ben Senin MARJİNAL Olman İçin Mi Türgevler Mürgevler açtım İmam Hatipler Yaptım?

Tekrar tekrar yaptırılan anketlere göre MUHAFAZAKARLAŞMAMIŞIZ

Devlete hakim mevcut iktidarın ideolojik referansları arasında bulunan Necip Fazıl Kısakürek'in "...dininin ve kininin davacısı bir gençlik" sözlerine atıfla, dönemin iktidarı tarafından söylenen "dindar gençlik yetiştireceğiz" açıklamalarının üzerinden 8 yıl geçti.

Bir kamuoyu araştırma şirketince 15-29 yaş aralığındaki gençlerle yapılan, 2008'den günümüze dek geçen periyodu kapsayan bir anket, devlet iktidarının gençliğe yönelik toplumsal mühendislik projesi olan bu muhafazakar ütopyanın başarısız olduğunun işaretlerini verdi. Anket sonuçlarına göre 2008'de kendisini dindar-muhafazakar olarak tanımlayanlar %28'den yaklaşık yarı yarıya bir azalışla %15'e düştü. Devletin muhafazakarlaştırma politikalarına bir başka tezat sonuç da düzenli ibadet oranındaki düşüşle belirlendi.

Araştırmada elde edilen veriler, ayrıca kapitalist ilişki biçimleri içinde yaşamanın kaçınılmaz sonucu olan mutsuzluğun oranının da on yılda %6 arttığını ortaya koydu. 2008'de 15-29 yaş aralığında kendisini "mutlu" olarak tanımlayanların oranı %57 iken bu rakam 10 yıl sonra %51'e geriledi. Genç işsizlik rakamlarında Türkiye'nin Avrupa'da ilk beşte yer alması da "mutsuzluk" verisi paralelinde not edilmeli. Anket çalışmasının bir başka sonucu da güncel haber takibindeki %72'den %22'ye sert düşüş olarak dikkat çekti.

2008'den günümüze dek uygulanan muhafazakarlaştırma politikaları düşünüldüğünde ortaya çıkan sonuçlar, bu politikalar bağlamında devlet açısından bir başarısızlık öyküsünün ipuçlarını veriyor. Bu savı destekleyici bir başka veri için ise sadece bir yıl öncesine gidilebilir. Geçtiğimiz yıl Nisan ayında Konya'da düzenlenen gençlik ve inanç çalıştayının sonuçları arasında yer alan "Gençler arasında deizm yayılıyor" verisi, aynı günlerde devletin en tepesinden dillendirilen "dinin güncellenmesi" şeklindeki açıklamayla alt alta konduğunda bu ipuçlarını destekliyor. Diyanet Dergisi'nin de farklı sayılarında, gençlikte "aynı sorunlara" dikkat çeken yazılara yer verdiğini biliyoruz.

2012-2013 öğretim döneminde uygulamaya

geçirilen 4+4+4 eğitim sistemi, iktidarın gençlerden başlayarak uygulamak istediği muhafazakarlaştırmanın önemli bir argümanıydı. Nitekim 2014'te dönemin Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı, yine Necip Fazıl'a "üstad" şeklinde gönderme yaparak ve 10 yıllık bir zaman dilimini işaret ederek, onun özlediği gençliğin "mayasının tutakta olduğunu" öngörmüştü. Ancak bu "öngörünün" söz konusu araştırma sonuçları bağlamında ne kadar tuttuğu konusunda büyük bir soru işareti var.

Zaten bu beklentilere olumlu yanıt alınamadığını, mevcut iktidarın toplumsal kutuplaştırma politikasının gençliğe yansımaları olarak görüyoruz. "Makbul gençlik" tanımına uymayan gençlik kesimi devletin sıkı denetimiyle "hizaya sokulmaya" çalışılıyor. Eğer hizaya girmezse zor kullanılarak marjinalize ediliyor.

Yaklaşık üç yıl önce "proje okul" adıyla muhafazakarlaştırma politikaları paralelinde dönüştürülmek istenen liselerin bahçelerine sokulan TOMA'lar hala hafızalardaki yerini koruyor. Yine 2011'deki şifre eylemlerine karşı sokağa çıkan liselilere yönelik "Biz de eylem yapan öğrencilerin karşısına 5-10 bin genç toplarız ama gerilimden yana değiliz" şeklindeki tehdit yollu açıklamaları hatırlıyoruz.

Devlet eliyle gençliğe dayatılan bu ve benzeri politikaların ters tepeceğine dair veriler tarihsel bağlamda da karşımıza çıkıyor. 1923 sonrası, şu anki uygulamalarının tersine devletin "10 yılda 15 milyon seküler genç yaratma" projesi, ilerleyen yıllarda toplumda muhafazakarlaşma eğiliminin güç kazanması olarak geri dönüş yaptı. Bu geri dönüş, siyasal alanda sağ-muhafazakar iktidarların yönetime gelmesi şeklinde gerçekleşti.

Devletin, içinden geçtiğimiz süreçte olduğu gibi tepeden inme dayatmaları, hedeflediği toplumsal kesim üzerindeki etkisini ve kontrolünü kaybetmesiyle sonuçlandı. Söz konusu kamuoyu araştırmasını da bu tarihsel veriler çerçevesinde değerlendirirken devletin tepeden inme ve zorlayıcı yöntemlerinin, toplumda kendisine sempati duyan kesimde bile güven yitimine neden olabileceğini unutmamak gerek.

İSYAN DAYIZ

LİSELİLER
İSYANDA

SOKRATES'İN

10

SOHBETİ

Giriş

Felsefe tarihinin en önemli filozoflarından birisi şüphesiz ki Sokrates'tir. Bu önemin nedeni doğa felsefesinden insan felsefesine yönelmede sembol isim haline gelmesinden öte, tartıştığı kavramların felsefe tarihinin sistematüğini oluşturmada ve güncelliğini koruyarak olmasındadır. Sokrates'in Platon tarafından yaratılan hayali bir karakter olduğu hala düşünülse de, dönemdeki pek çok eser ile Sokrates'in varlığı kanıtlanmıştır. Platon'un özellikle gençlik dönemi diyaloglarında, doğrudan Sokrates'in düşüncelerine yer verilmiştir.

Diyalog kavramının günümüz felsefesinde de önemini koruyarak olması, doğrudan insanla ilgili olmasıyla ilişkilidir. Diyalog kurmak toplumsal bir şey olduğu için diyalogun konusu da toplumsal olacaktır.

Sokrates'in bir düşünme biçimi olarak neyi ifade ettiği, Menon diyalogunda açıkça görülmektedir. Sokratik yönleme göre bilgi aktarılmaz. Sokrates'in tek bildiği hiçbir şey bilmediğidir. En temelde, karşındakine hiçbir şey öğretmez, sadece onun bildiği şeyi hatırlatır. Yaptığı işe ancak "ebelik" denebilir, zaten var olan bilgileri doğurtur. Sokrates sadece sorular soran, kafasında hiçbir bilgi olmayan birisidir. Önyargısızdır. Başkalarıyla konuşup tartışarak -kendi düşünceleri de dahil- bütün görüşleri sabırla ve sistematik olarak inceler. Bu yolla hakikati keşfetmeye çalışır. Hiçbir yaşam tarzıyla doğrudan bağlantısı yoktur hatta geleneklerin karşısında durur. İnancı ve toplumsal ideali yoktur, her şeye kuşkuyla bakar. Ölüme mahkum edilmesi zaten bu sorgulayıcı tutumun düşünmeyi sevmeyen, dine ve geleneğe bağlı insanları rahatsız etmesi yüzündendir.

Sokrates'in diyalogları, Eski Yunan'daki diğer tartışmalar gibi, genellikle yarışma olarak görülür. En azından Sokrates'in tartıştığı sofistlerin tartışmaya bakış açısı budur. Sofist için "nesnel hakikat" diye bir şey olmadığından tartışma bir hakikatin araştırılması olamaz. Sofistin amacı, tartışırken karşındaki kişiyi alt etmek ve izleyicilerin beğenisini kazanmaktır. Özellikle Protagoras diyalogunda bunun örneğini görebiliriz. Dinleyicilere göre haklı olan konuşmacı tartışmayı kazanmış olur. Tartışmayı kimin kazandığına seyirciler karar verir. Sokrates her ne kadar tartışmayı doğruyu aramak ya da öğrenmek için yaptığını söylese de dinleyicilerin beğenisini almaya özel bir önem verir. Rakiplerine karşı izleyicilerinin tepkilerini değerlendirmeye özen gösterir. İzleyiciler içinse bu tartışmalar bir eğlence, seyirlik gösteridir. Eğer tartışmacılardan biri tartışmayı terk edecek olursa izleyiciler uzun zamandır felsefi bir tartışma izlemediklerini söyler ve kendilerini bu zevkten yoksun bırakmamaları için tartışmacılara yalvarırlar. (Protagoras diyalogu)

Sokrates belki de hakikati arama konusunda içtendir ama diyaloglarındaki asıl amacı karşındaki kişinin iddialarındaki tutarsızlığı gösterip onları çürüterek tartışmayı kazanmaktır. Tartışırken izlediği strateji ve kullandığı taktikler sanki tartışmaya hakim gelmek ve karşındakini çelişkiye düşürmek, kısacası tartışmayı kazanmak için düzenlenmiştir. (Gorgias diyalogunda tartışma sanatında becerikli olduğunu söyler.)

Bazı diyaloglarda Sokrates'in karşındaki konuşmacı ya onun öğrencisi (Glaukon) ya bir hayranı (Alkibiades) ya da Menon'daki köle veya onun gibi birisidir. Bu tür diyaloglarında Sokrates masaya ve karşındaki kişiye kolayca hakim olur. Tartışmada inisiyatifini ele alma konusunda zorlanmaz. Genellikle tartışmayı izleyenler onun yakın çevresindedir. Eğer kendisini destekleyenler çoğunlukta değilse kendini destekleyenlerin sayısını artırmanın bir yolunu bulur. Kendisi ortaya herhangi bir fikir atmadığı için başkasının ortaya attığı bir iddiayı bir tarafından tutar ve konuya girer. "Senin bu görüşün doğru mu?", "İçimde bir kuşku var.", "Bakalım, araştıralım." gibi sözlerle tartışmayı başlatır. Bu tür kişilerle yaptığı tartışmalarda yöntem üzerine hemen hemen hiçbir sorun çıkmaz. Tartışmayı sorularıyla yönlendirir. Karşındaki savunucu ve edilgen bir konuma düşer. "Evet", "Tabi", "Mecburen" gibi kısa cevaplar verir. Rakip tartışmaya yön veremez, zaten Sokrates'le yarışacak çapta biri değildir. Sokrates de onu istediği yere -hakikate- götürür ve orada bırakır. "Araştırmacı Sokrates" imgesi bu tür diyaloglarda inandırıcılık kazanır.

Ancak karşındaki rakip usta ya da daha zor biriye Sokrates'in tartışmaya hakim olması biraz zor olur. Tartışmada Sokrates'i hakim kılan unsurların en başta geleni soru soran kişi konumuna gelmesidir. Kendisinin hiçbir şey bilmediğini, karşındakinin çok şey bildiğini, kendisine bir şey öğreten kişiyi minnetle andığını söyler. Kendisini alçaltıp rakibini yüceltir. İddia sahibine "Kafama takılan küçük bir şey var." diyerek sorularına başlar. Böylece soru soran pozisyonuna geçer.

Soru sormanın sağladığı üstünlük, karşındakini sorguya çekmenin getirdiği psikolojik üstünlüktür. Soru soran etkin, karşındaki edilgen durumdadır. Soru soran tartışmayı istediği gibi yönlendirebilir. Sorulara yanıt veren kişinin ne söyleyeceğini soru soran kişi tayin eder. Sorgulanan kişi genellikle hazırlıksızdır.

Alkibiades Sohbeti

Sokrates Atina'nın gözde gençlerinden Alkibiades ile iki diyalog gerçekleştirir. Birinci diyalogda Sokrates'i Alkibiades'in peşinden koşan bir aşık rolünde görürüz. Henüz oldukça genç olan Alkibiades, ilerleyen zamanlarda ünlü bir devlet insanı olacak ve Atina'nın yönetiminde önemli bir şahıs olarak söz sahibi olacaktır.

Diyalogun Sokrates ile Alkibiades arasında Alkibiades henüz 18 yaşındayken geçtiği söylenmektedir, diyalogun Platon tarafından kaleme alınışının MÖ 399, Sokrates'in ölümünden hemen sonra olduğu iddia edilir. Birinci ve ikinci Alkibiades diyalogları aralarında bulunan dilsel farklılık sebebiyle az da olsa birbirinden ayrılmaktadır. Platon yorumcuları, ikinci Alkibiades diyalogunun daha önce yazıldığını düşünürler.

Alkibiades, Sokrates ile arasında geçen diyalogun hemen ardındaki yıllarda, Atina ile Sparta arasındaki savaşlarda 25 yıllık bir döneme damgasını vurmuştur. Devlet yönetimi konusundaki başarılarına rağmen, özellikle birinci Alkibiades diyalogunda gördüğümüz hırslı karakteri göze çarpmaktadır. Birinci diyalog boyunca Sokrates, Alkibiades'e devleti yönetmek ve devlette söz sahibi olmanın önemli olmadığını, erdemli olmanın önemli olduğunu ve onu başarıya kavuşturacağını söyler. Birey ve devlet arasındaki ilişkide adalete dayanan "ideal ilişki"nin bozulması Sokrates'in ana eleştirilerindedir.

Her iki diyalog da ahlak ve erdemle ilgilidir. Birinci diyalogda ölçülülüğe vurgu yapılırken ikinci diyalogda neyin ahlaken önemli olduğunu bilmeye vurgu yapılır.

Burada, farklı diyaloglarda göreceğimiz gibi, Alkibiades'in aşığı rolünde karşımıza çıkan Sokrates'in "aşk" kavramına yaklaşımı görülmektedir. Aşkı dış görünüşün güzelliği ve cinsellik dışında değerlendiren Sokrates, aynı zamanda ideal aşk tanımını da yapar, manevi aşkı savunur.

Politik düzen eleştirileri açısından her iki diyalog da felsefe tarihinde önemli bir yere sahiptir. Kropotkin "Etik" adlı eserinde Alkibiades'te tartışılan adalet kavramından bahseder: "Erdem, Tanrılardan gelen bir vahiy değil, neyin hakikaten iyi olduğunu anlatan, insanın başkalarını baskı altına almadan onlara adil davranarak yaşayabilmesini, yalnızca kendisinin değil toplumun da hizmetinde olmasını sağlayan ne olduğuna dair doğal olarak var olan rasyonel bir bilgidir." Aynı şekilde Foucault'nun adalete yaklaşımında bu diyalogdan etkilendiği söylenir.

Hippias Sohbeti

Küçük Hippias gerçekliği tartışılan bir diyalogdur. Özellikle Kriton diyalogunda savunulan “hiç kimsenin bilerek kötülük yapmayacağı” savunusunun tam tersine bir sav barındırması nedeniyle gerçekliği, aynı zamanda Platon tarafından yazılıp yazılmadığı tartışılır. Platon’un öğrencisi Aristoteles’in Metafizik eserinde bu diyalogun Platon tarafından yazıldığı belirtilir.

Dönemin sofistlerinden genç olmasına rağmen ünlü olan Hippias, Sokrates’in arkadaşı Eudikos’u ziyarete gelmiştir. Eudikos’un çok bilge birisi olarak gördüğü Sokrates ile Hippias arasında başlayan tartışma, bilerek yalan söyleyen ile bilmeyerek yalan söyleyen üzerinden ilerler. Bilerek kötülük yapanın bilmeyerek kötülük yapandan daha üstün olduğunu savunan Sokrates, bu argümanını Homeros’un Ilyada’sındaki Achilleus ve Odyssea’daki Odysseus karakterlerinden hareketle sağlamlaştırır.

Kritias, ezberleme sanatında olduğu gibi Homeros yorumculuğuyla da ünlüdür. Bu yüzden Sokrates’in düşüncelerine katılmaz ve tartışmayı sonlandırmak ister. Ancak Sokrates’in düşüncelerini de fazlaca önemseydiği anlaşılan Eudikos tartışmanın devam etmesi için Hippias’ı ikna eder.

Diyalogun sonunda ortaya çıkan sonuç, Sokrates’in diğer diyaloglarında öne sürdüğü fikirlerden çok farklıdır. Bu yüzden bu diyalogdaki sonucun Hippias’ın görüşü olduğu genel olarak yapılan yorumlardandır.

Kharmides Sohbeti

Kharmides diyalogu da Sokrates'in "erdem" kavramini tartistigi diyaloglardan birisidir. Sokrates'ten yapilan cikarimlarla erdem "bilgelik, akli basindalik, olcülülük" olarak kavransa da erdemin ne olduguna dair net bir belirlenim bulunmamaktadır. Diyalogu okudukca "erdemli olabilmek" için aklın ve düşüncenin de çok büyük bir yer edindiği görülür. Sokrates, Sokrates'in yakın arkadaşı Khairephon, Kritias ve Kharmides arasında geçmektedir.

Genç, soylu ve güzel bir genç olan Kharmides ile karşılaşan Sokrates, dış görünüşü çok güzel olan bu gencin ruh ve akıl güzelliğini de ölçmek istiyor. Bilgeliğin ne olduğunu araştırmaya başlıyorlar. Kharmides'in yaptığı iki bilgelik tanımını da Sokrates çürütüyor. Bunun üzerine Kritias'ın yapmış olduğu tanımlamadan esinlenerek öne sürdüğü tanımlamayı da çürütüyor. Bileliğin kendini bilmek olduğunu söyleyen Kharmides'e karşı Sokrates'in savları ve çürütmeleleriyle tartışma böylece sürüp gitmektedir.

Erdemin ve ahlak üstünlüğünün bilgiye dayandığını söyleyen bu diyalog, ahlak idealleri üzerine sorgulama yaptırmayı amaçlar. İnsan gerekli olanın iyinin ve kötünün bilgisinin ne olduğunu vurgular.

Lakhes Sohbeti

Lakhes diyalogunun konusu cesarettir ancak hemen hemen her Sokrates diyalogunda var olan erdem kavramı da karşımıza çıkmaktadır. Diyalogda Lysmakhos, Melesias, Nikias, Lysimakhos ve Melesias'ın oğulları da bulunsa da asıl karakterler Lakhes ve Sokrates'tir. Bir savaşın ardından -Peloponnesos olduğu düşünülür- oğullarına ne öğretebileceklerini düşünen iki babanın onları cesur bir şekilde yetiştirme dertleri üzerine açılan bir sohbetir.

Sokrates'in manevi sorunlara nasıl yaklaştığını gösteren bu diyalog, cesaret eğitiminin gençlere nasıl verileceği konusunda bir sonuca bağlanmamaktadır. Nikias Sokrates'ten daha önceden öğrendiklerinin bilgisine dayanarak "cesaretin korkulan şeyin bilgisine sahip olmak" olduğunu savunsa da Sokrates bu tanımı yeterli bulmaz. Diyalogda diğer ilgi çekici nokta ise cesaret denilebilecek davranışların tek tek tanımlanmaya çalışılmasıdır.

Protagoras Sohbeti

Sokrates'in ünlü sofist Protagoras'la tartıştığı bu diyalogun konusu erdemin öğretilirliği. En önemli diyaloglar arasında yer alır. Sofistler ve Sokrates arasındaki düşünce farklılıklarını görmek açısından önemli bir diyalogdur. Sofistlerin toplumda yarattığı etkiyi görebilmek açısından da tarihsel bir öneme sahiptir.

Diyalog genç Hippokrates'in Sokrates'e gelerek Protagoras'ı görmek istediğini söylemesi ve beraber Protagoras'ın yanına gelmeleriyle başlar. Protagoras'ın kaldığı evde onun gibi ünlü olan Hippias ile Prodikos'a da rastlar. Protagoras para karşılığı verdiği derslerin amacını anlatır ve Hippokrates'i de başarılı bir devlet insanı olarak yetiştireceğini söyler. Sokrates ise erdemin öğretilip öğretilmeyeceğini sorar. Bunun üzerine Protagoras insanın kökeni üzerine bir hikaye anlatır. Erdemin hem devlet tarafından hem de kişiler tarafından öğretilbileceğini savunur. Buna karşılık Sokrates erdemin mi erdemin parçalarının mı öğretilir olduğunu sorar. Dinleyicilerin heyecan içerisinde olduğu da diyaloga yansıtılmaktadır. Sonrasında Protagoras sorulara cevap vermeksizin kendi anlatma tekniğine dönünce, Sokrates tartışmayı terk eder. Dinleyicilerin onu tekrar tartışmaya döndürmesiyle "Erdem öğretilir mi" sorusu tekrar tartışılır. Diyalogun sonunda hem Sokrates hem Protagoras başta savunduklarının tam tersini savunur konumda bulunmaktadır.

Menon Sohbeti

Menon, Sokrates, Sokrates'in kölesi ve Anytos arasında geçen diyalog; Platon'un en önemli diyaloglarından kabul edilir. Menon'un "Söylesene Sokrates, erdem öğretilir mi?" diye başlayan diyalog erdem kavramı -siyasi erdem- üzerinden şekillenir. Bu soruya karşılık Sokrates erdemin ne olduğunu bilmediğini, bilse dahi bunu öğretmeyeceğini söyler. Sofistlerin erdemi öğrettikleri savına karşı çıkan Sokrates, gerçekleştirmiş olduğu diyalogda eleştirilerini yine sofistlere yöneltir. Gorgias ismine bu diyalogda da rastlarız.

Platon'un hem kendi düşüncelerine hem de Sokrates'in düşüncelerine yer verdiği düşünülen ve geçiş dönemi diyaloglarından kabul edilen Menon'da Platon'un olgunluk dönemi eserlerinden Devlet ve Phaidon'da karşımıza çıkacak olan belirsiz hatırlayış (reminiscence) ve doğurtma yöntemini (anamnesis) kölesine çözdürdüğü geometri problemi ile görürüz.

Aynı zamanda Sokrates'in Savunması'nda gördüğümüz, Sokrates'i suçlayanlardan Anytos karakterinin tehditleri bu diyalogda bulunmaktadır. Anytos'un bu diyalogda gerçekten bulunup bulunmadığı bir tartışma konusudur fakat Anytos karakterinin diyalogdaki varlığı, Atina'daki yanlış ve adaletsiz karakterlerin varlığından bahsetmek ile ilgilidir.

Euthyphron Sohbeti

Diyaloğun başında Sokrates ve Euthyphron günümüzdeki adliye benzer bir kurumda karşılaşır. Sokrates hakkında yöneltilen suçlamaları öğrenmek, Euthyphron ise suç duyurusunda bulunmak için bu kuruma gelmiştir. Platon yorumcuları ve Eski Yunan tarihçileri bu olayın MÖ 399'da gerçekten yaşandığını kabul ederler.

Ancak olayın Platon tarafından kaleme alınışının Platon'un hangi dönemine denk geldiği tartışma konusudur. Bunun nedeni diyalogda geçen eidos (öz) ve paradeigma (yetkin örnek) kavramlarıyla ilgilidir. Bu kavramları Platon'un kendi öğretilerini ortaya koymaya başladığı bir dönemde yazdığını iddia ederler. Ancak pek çok yorumcu bu diyalogun Sokratik bir diyalog olduğu konusunda hemfikirdir.

Sokrates'in yönlendirmesiyle dindarlık (eusebeia) üzerine neyin gerçekten dini olduğunu belirlemeye yönelik bir tartışmaya girişirler. Euthyphron, Sokrates'in geldiği kuruma, yanlışlıkla birinin ölümüne sebebiyet veren babasının aleyhine dava açmak için gelmiştir. Babası da olsa onunla aynı evi paylaşarak dini açıdan lekelenmek (miasma) istememektedir.

Eski Yunan'da birini öldürmenin öldüreni, öldürenin ailesini ve öldürülen kişiyi lekelediği düşünülüyordu. Ve öldürülen kişinin ailesi bunun intikamını alana kadar bu lekenin geçmediği savunuluyordu. Aynı zamanda birini kasten öldürmek ile kaza eseri öldürmek veya meşru müdafayla öldürmek eşdeğer görülüyordu.

Euthyphron karakteri daha rasyonel temellerle kavramları ve davranışlarını açıklamaya çalışan Sokrates'e karşılık geleneksel muhafazakar bir karaktere sahiptir ve Atina halkının genelindeki muhafazakarlığı yansıtır. Sokrates ise "Tanrıların hoşuna giden şey" olarak tanımlanan dindarlığı Tanrıların iradesinden çıkarır, doğruluk ve adaletin bir parçası olduğunu savunur.

Diyalog altı bölümden oluşur. Birinci bölümde karakterler tanıtılır ve diyalogun konusu hakkında genel bir fikir verilir. Sokrates Euthyphron'dan dindarlığın ne olduğuyla ilgili kendisini bilgilendirmesini ister. "Her eylemde aynı kalan ve her zaman kendi özsel formuna sahip olan dindarlığın" ne olduğunu sorar.

İkinci bölümde Euthyphron dindarlığın ne olduğunu tanımlamaya

çalışır. Sokrates ise yaptığı tanıma itiraz eder. Burada Sokrates nesne tanımını ya da özsel tanımlamayı kasteden tanımı sorar. Ancak aldığı cevap bir şeyin özünü veren nesne tanımıyla işaret edilerek ya da gösterilerek yapılan tanımdır. Bu yüzden gerçek tanım ile örneğin karıştığını söyler. Dindarlığı tanımlamakla dindarlığa ilişkin örnek vermek farklı şeylerdir.

Üçüncü bölümde ise Euthyphron yine bir dindarlık tanımı yapar. Sokrates ise tanımı çürütür. Dindarlığı “Tanrıların hoşuna giden şey” olarak tanımlayan Euthyphron’a karşı Sokrates daha rasyonel bir dindarlık tanımı olması gerektiğini “Tanrılar arasında anlaşmazlık olabileceği” savıyla çürütür. Daha sonra Sokrates “dini olanın tüm Tanrıların hoşuna giden şey” olduğunu söyler. Burada “Tanrılarca hoş görüldüğü için mi dini, dini olduğu için mi Tanrılarca hoş görülür?” ikilemi tartışılır. Sokrates’e göre bir davranış dini olduğu için Tanrılarca hoş görülür, Tanrılarca hoş görüldüğü için dini olmaz. Bu yüzden Tanrıların sevdikleri ya da takdir ettikleri her şey dini değildir. Bu ikilemde etken ile edilgen arasındaki farkı da görürüz.

Felsefe tarihinde ilk kez Sokrates tarafından yapıldığı düşünülen öz ve ilinek (ousia ve pathos) arasındaki ayrımına diyalogun bu bölümünde rastlarız. Sokrates Euthyphron’dan kendisine dindarlığın özünü verememesinden, onun bir şekilde ya da her nasılsa sahip olduğu, olmadığı zaman kendisinin ortadan kalkmadığı bir ilineğe (Tanrının hoşuna gitme özelliğine) işaret etmesinden yakınır. Yine diyalogun bu bölümünde bütün-parça, cins-tür ayrımını görürüz. “Dini olan her şey Tanrılarca sevilir ama Tanrılarca sevilen her şey dini değildir.”

Dördüncü bölümde cins-tür, bütün-parça ilişkisi doğrultusunda Euthyphron dindarlığı yeniden tanımlamaya çalışır. Sokrates’e göre dini olan (to hosion) doğru ya da adil olanın (to dikaion) bir parçasıdır. “Dini olan adildir, ama adil olan her şey dini değildir.”

Beşinci bölümde Euthyphron dindarlığı “bir türlü dua etme ve Tanrılara kurban sunma sanatı” olarak ifade eder. Buradan hareketle Sokrates Tanrılarla insanlar arasındaki ilişkinin alışverişten ibaret olduğunu söyler. Euthyphron tekrar eski tanımına döner, Sokrates ise onun kısır döngüsünü gözler önüne serer.

Altıncı bölümde Sokrates, eski tanımlarından bağımsız bir dindarlık tanımı yapmasını isteyince Euthyphron kaçarcasına oradan uzaklaşır.

Kriton Sohbeti

Bu diyalogun başka diyaloglarda olduğu gibi gerçek mi yoksa Platon'un hayal őrünü mő olduğu tartişma konusudur. Sokrates'in suçlu olduğunun ilan edildiği ve hapiste geçirdiği gőnlerde yakın dostu Kriton ile gerçekleştirdiği bir diyalogdur. Kriton Atina'da őremli ve varlıklı bir kimsedir. Diđerlerine oranla kısa olan diyalogda işlenen konu yine erdemdir. Kriton diyalog boyunca Sokrates'i hapisshaneden kaçmaya ikna etmeye çalışır. Demokrasi eleştirisi ve otoriteyi sorgulamak da bu diyalogdan çıkarılacak alt başlıklardır. Sokrates'in Atina'ya olan sevgisini, felsefesine olan sevgisini ve bağlılığını, őlőmőnden en ufak bir řőphe ve korku duymamasını yansıtan bu diyalog aynı zamanda Platon'un edebi karakterini gőrme açısından da őremeldir.

Sokratesin Savunması

Sokrates; Meletos, Anytos ve Lykon tarafından, gençleri toplumsal düzenin kabul edilmiş doğruluğundan ayrılmaya teşvik eden dersler vermesi, onlara dinsizlik aşılması gibi suçlamalar sonucunda kanun karşısına yargılanmak üzere çıkarılmıştır.

Diyalog üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kendisine yeni ve eski olmak üzere yöneltilen suçlar üzerinde analiz yapmakta ve kendisine karşı kinle dolu insanların suçlamalarını çelişkide bırakacak güçlü konuşmalar gerçekleştirmektedir. İkinci bölümde ise kendisine verilen cezanın onaylanması üzerine kendisine karşı olanlara ve kendi tarafında olanlara bu karara ilişkin ve ölüm hakkında açıklamalar yapmaktadır. Ölüm hakkında yaptığı açıklamalarda hakikatin savunucusu olduğu yönünde açıklamalarda bulunmuştur. Son sözlerini söylediği üçüncü bölümde ise düşüncelerini bizzat yargıçlara yöneltmiş, bir yandan kanunların üstünlüğünü savunan ifadelerde bulunurken bir yandan da yargıçların kendisinin ölümü hakkındaki kararını tepetaklak edecek açıklamalarda bulunmuştur.

Sokrates, Atinalılara hitap ettiği birinci bölümde kendisine yöneltilen suçlamalara genel bir yorum yaparak başlar. Kendisine yöneltilen suçlamalar karşısında yaptığı savunmayı “gölgelerle çarpışmak” olarak adlandırmaktadır. Çünkü Sokrates bu suçlamaları duyduğunda kendini bile unutacak kadar kendisiyle alakalı olmadığını düşünmektedir. Ama asılsız suçlamalar, suçlamaları yapan kişilerin şöhretinin yardımıyla ve devletin çıkarına ters düşmesinden aldığı destekle Atina halkı ve senatosu tarafından körü körüne kabul edilmiştir. Gölgelele çarpışacağını bile suçlamaların üstüne dik bir duruş ile gider. Bu iftiraları ortaya çıkarıncaları şaşırtacak güçte sorgulamaya başlar.

Sokrates ilk olarak suçlamaların eskiden gelen kesimiyle ilgilenir. Anytos ve arkadaşları o eski kesimdedirler. Anytos’u ve arkadaşlarını diğer insanlardan daha tehlikeli bulmaktadır. Çünkü tüm Atina halkını, belki de daha fazla kişiyi Sokrates’in bilge olduğuna inandırmışlardır. Soru sorma yeteneğinin Tanrı’dan geldiğini söyler. “Tanrı’ya hizmet edeyim derken yoksul kaldım.”

İkinci kesime yönelik açıklamalarında ise Meletos’un adı sıkça duyulur. Meletos Sokrates’i dinsizlikle ve gençleri doğru yoldan çıkarmakla suçlamaktadır. Bu bölümde Meletos’un düşüncelerini çelişkiye sokarak onu çıkmaza sürükler, ama Meletos düşüncelerine körü körüne bağlıdır.

“Ben Tanrı tarafından Atina’nın başına musallat edilen bir at sineğiyim. Ben her gün her yerde sizi dürten birisiyim. Benim gibi kimseyi kolay kolay bulamayacaksınız. Kendinizi benden yoksun bırakmanızı tavsiye ederim. Tanrı size acıyıp başka bir at sineği yollayana kadar hayatınızın geri kalanında uykuya dalacaksınız.”

2. bölümde Sokrates infazına yönelik çıkan kararı önceden tahmin ettiğini söyler ve boyun eğmez. Ne seçerse seçsin bunun ceza olduğunu, yani mutlak bir “kötü” durumu seçeceğini düşünür. Ölümden memnuniyet duyduğu bu bölümde görülebilir.

3. bölümde kendini sorgulayanların ve ona inananların kötülüğün pençesinde olduğunu söyler. Kanuna saygısı vardır. Kanunların herkese eşit şekilde uygulanmasından yana bir tavır sergiler ve davasını Atinalılara ve Tanrılara bırakır.

Her iktidar değişikliğinde eğitim sisteminde değişiklik olur. Var olan eğitim sistemi iktidarın ideolojisiyle paralellik göstermelidir. Çünkü iktidar devamlılığını sağlamak için kendisi gibi düşünen köleler yetiştirmek ister. Şimdiki süreçte mevcut iktidar milliyetçi-muhafazakar düşüncede olduğu için 4+4+4 eğitim sistemiyle beraber düz liselere son verildi, anadolu liseleri azaltılıp yerlerine imam hatip liseleri açıldı. Mahallelerde yaşayan arkadaşlarımız iki seçeneğe sıkıştırıldı: Ya imam hatip lisesi ya da meslek lisesi. Ancak değişen eğitim sistemi ile tercih dayatmasına rağmen imam hatip liselerinin doluluk oranı yüzde 55.5, meslek liselerinin ise yüzde 52.3'te kaldı.

Yani günümüzde sadece iki farklı amacı olan lise var: Biri işçi lisesi diğeri ise imam lisesi.

İŞÇİ LİSESİ

Birçoğumuzun ailelerimize maddi destekte bulunmak ve meslek edinmek için seçtiği meslek liseleri, gitmek zorunda olduğumuz zorunlu stajlarla kapitalizmin sömürsünü açık şekilde deneyimlediğimiz pratikler olarak belirginleşiyor. Üstelik bu olumsuz pratikte stajlar, gidilmediği takdirde staj notu tehdidi şeklinde karşımıza çıkıyor. Okullardaki meslek dersleri sırasında ise, birçok arkadaşımız elektrik çarpması sonucu yaşamlarını yitiriyor ya da uzuvlarını makinalara kaptırıyor.

Geleceğimizin bir önizlemesini kapitalizm meslek liseleri yoluyla bizlere şimdiden, bizzat

yaşatarak gösteriyor aslında. Kapitalist sistem içinde, ucuz iş gücü olarak görülüp uzun mesai saatlerinde güvencesiz bir şekilde çalıştırılacağımız geleceğimizin "garantisini" ve bu geleceğe hazırlık oluyor meslek liseleri.

Devletin 2003 yılında "Eğitime Yüzde Yüz Destek" adında bir kampanya başlatarak meslek lisesi açan şirketlere vergi "kolaylığı" sağlayacağını duyurmasıyla meslek liseleri sayısında artış yaşandı. Böylece meslek liseleri, şirketler açısından düşük vergilerin yanı sıra mezunları ucuz iş gücü olacağı için daha da karlı hale geldi.

İMAM LİSESİ

Diğer taraftan, düz liselerin kaldırılması ve anadolu liselerinin azaltılmasıyla zamanla imam hatip liseleri neredeyse zorunlu kılındı. Lise tercihlerinde 5 tercihten birine imam hatip lisesini yazmak zorunlu hale getirildi. Genellikle anadolu liselerine giremeyenler zorunlu bir şekilde en yakın imam hatiplere mecbur bırakılıyor. Artık çoğu lise imamhatipe dönüştürülmüş durumda. Verilere göre 61 ilde imam hatip liselerinin sayısı anadolu liselerini geçmiş bulunmakta. Milli Eğitim Bakanlığı 2019 yılı içinde inşa edilmesi planlanan imam hatipler için 460 milyon lira ödenek ayırdı ve imam hatip okullarının açılmasına yönelik nüfus şartını değiştirmesiyle ülkenin beşte birinde sadece imam hatip okulları açılabilir hale geldi; bunlar bile neyin hedeflendiğini gözler önüne seriyor.

Peki bu okullarda ne öğreniyoruz diye sorarsanız eğer; farklı dinlere ve mezheplere düşman olmayı, "cihadın erdemlerini", cemaatlere katılmayı ve iktidara boyun eğmeyi sayabiliriz bunların arasında. Okul üniforması, okul kuralları denilerek dinin zorunluluğuna maruz bırakıyoruz. Kadınlarla erkeklerin yan yana gelmemesi, uzun etek ve başörtüsü giymemiz, aslında iktidarın yaratmaya çalıştığı dine dayalı toplumun temel kuralları arasında.

Eğitimin ilk ortaya çıktığı dönemlerden günümüze dek okul hapisanesinin amacı, bizleri eğiterek devlete ve kapitalizme uyumlu köle-

ler yetiştirmek olmuştur. İmam hatip, anadolu, meslek, kolej fark etmeksizin devletin yapısı değiştikçe eğitim sistemi de değişen bu yapıya uyumlu hale getirilir. Yaşadığımız coğrafyada da 1923 sonrası devlet laik bir anlayıştayken 2000'li yılların başında iktidarın el değiştirmesiyle muhafazakar bir algıya geçilmiştir. Bunun sonucunda da eğitim sistemi tıpkı toplumsal yapı, kentlerin ve halkın ortak kullanım alanlarının dönüşümü gibi iktidarın ideolojisine göre şekillenmiştir. Bu dönüşümde imam liseleri, iktidara iki yönden insan kaynağı olma işlevi görmektedir. Bunlardan ilki iktidarın muhafazakar ideolojisinin yaygınlaştırıcıları olmak iken, diğeri kapitalizme köleleştirilecek olanların dinsel muhafazakarlık üzerinden itaatkar hale getirilmesidir. Tam da bu noktada dinin itaat etme, "rızkına rıza gösterme", şükür etme, gibi kuralları hem devletin muhafazakar yapısına itaatkar, hem de kapitalizme uyumlu bireyler yaratma noktasında iktidar için kullanışlı birer argümandır.

Devletin gerek işçi gerek imam liseleri üzerinden etrafımızda yaratmaya çalıştığı bir abluka var. Bu ablukayla genç yaşlarımızdan itibaren kapitalizm için yaşamlarımızı çalmaya çalışan devletin nefesini hen an yanı başımızda hissetmek zorunda bırakıyoruz. Devletin ve kapitalizmin -bu örgütlü olduğu apaçık- "büyük planının" karşısında bizler ancak örgütlenerek nefes alabileceğimizi biliyoruz.

**İnsanın yaşama
31.557.600 dakikadır.**

ZAMAN AZALIYOR STRES ARTIYOR

Mısra S.

Zaman Azalıyor

Şu anda sınava 88 gün 22 saat 38 dakika 15 saniye kaldı. Bu sınav benim yaşımdaki bir lisenin toplamda 2 yıl 10 ay 2 hafta ve 1 gündür hazırlandığı büyük bir sınav; her şeyin belirleneceği, hayatımı değiştirecek olan bir sınav. Ve bu sınav sadece 5 saat 15 dakika sürüyor.

Yaşantımızı böylesine belirlediğine göre, zaman bizden ayrı bir şekilde akıp geçmiyor. Biz zamanın içindeyiz ama hem sanki her şeyi kendimizin planlayıp kontrol edebildiği bir zamandan bahsediyoruz hem de onun bizim dışımızda akıp geçerken bizi kontrol etmesine karşı koyamıyoruz. Bu bir paradoks ve bu paradokstan kurtulmak için bir şekilde zaman kavramından da kurtulmamız gerekiyor. Şimdi zamanı donduruyoruz ve onu geriye sarıyoruz.

Evet, şu anda sınava 88 gün 22 saat 37 dakika 45 saniye kaldı. Ancak bunu bir kenara bırakalım, zamansız bir zamanda yolculuk yapalım. Şimdi ne hissediyorsun? Artık harıl harıl çevirmen gereken test sayfaları yok. Zamanında teslim etmen gereken ödevler, giderek azalan saatler yok. Yani hayatında büyük bir boşluk var. Bu boşluk zamansızlıktan dolayı ertelediğin hayatının boşluğu.

Sınava 1 yıl kalınca artık yavaş yavaş çalışmaya

başlaman gerekti, etrafındaki herkes gibi. Belki yaptığın sporu, belki devam ettiğin tiyatro kursunu, belki de okuduğun kitapları bir süreliğine erteledin. Sınav bitince yapılılabildi tüm bunlar. Geri gelmeyenler çöplüğüne attın yani...

5 ay kaldığında ise zaten okulda, dershanede artan derslerin yüzünden arkadaşlarınla da buluşamamaya başladın ve onları da ertelemek zorunda kaldın. Sınava kadar arkadaşlık sadece kütüphanede beraber test çözmek oldu. Sınava 1 ay kaldığında ise artık uyuyamaz hale geldin. 5 tane daha soru tipi görüp 1 net daha fazla yapabilmek için geceni gündüzüne kattın, sabah akşam çalıştın. Bize sınavdan sonra geleceği söylenen "rahat ve mutlu günler" için yaşamını askıya aldın. Zaman azaldıkça sen hızlandın, konular sınava yetişsin diye 2 yıl 10 ay 2 hafta 1 gününü erteledin. Yani bütün bir gençliğini...

Şimdi zamansız zaman yolculuğunda ertelediğin her şeyi yapabileceğin bir duraktayız. Bu zamansızlık aynı çocukken oynadığımız oyunlarda, oyuna daldığımızda zamanın nasıl geçtiğini anlayamamamız gibi. Oyun oynarken dünyanın içinde yeni bir dünya yaratırız. Ve bu dünyada zamanın akıp giderken bizi kontrol etmesine, bizi kısıtlamasına ve yapacaklarımızı erteletmesine yer yoktur.

Öyleyse, zamansız zaman yolculuğunu burada

13550

ÖZGÜRLÜK İÇİN Anarşizmle kavgaya.

*Görsellerin alındığı video Lise Anarşist Faaliyet'in youtube kanalında "Özgürlük Dakikalara Sığmaz" ismiyle yayınlanmıştır.

sonlandırılm. Geriye kendimize sormamız gereken tek bir soru kaldı: Zamanın üzerimizde yarattığı baskıdan kurtulabilir miyiz?

Mekan Daralıyor

Bonobo'nun "No Reason" şarkısına Oscar Hudson'ın çektiği klipte bir kişiyi hep aynı odadayken görürüz. 4 dakikalık klip boyunca odada duran her şeyin yeri aynı kalmaktadır. Ama klip ilerledikçe odada duran kişinin gittikçe büyüdüğünü ve odaya sığamaz hale geldiğini görürüz. Bu sadece bir göz yanılmasıdır. O kişi büyümüyor, oda küçülüyor.

Bu klip sana bir şey hatırlatıyor mu? Senin de mutlaka bir odada ders çalışmak ya da sınav hazırlanmak için kapalı kaldığın, çıkmak isteyip de çıkamadığın olmuştur. Hepimiz en az bir kere aynı bu klipteki gibi odaya sığamadığımızı ve duvarların üzerimize geldiğini hissetmişizdir.

Bir dönem bazı dershanelerde "kafes" isimli yöntem -liselileri sınav zamanında tüm gün bir odaya test kitaplarıyla kapatıp elinden telefonunu alma- çok yaygındı. Eğer bu uygulamaya maruz kalmışsak veya bir arkadaşımızı kafesten çıktığı anda görmüşsek kapatılmanın ne olduğu hissini daha iyi anlayabiliriz.

Gerçekten de yattığımız oda, günlerimizi ders çalışmakla geçirdiğimiz dört duvardan ibaret olunca kafesten bir farkı kalmaz. O kafesten dışarı çıkmak istediğinde ise ailemizin "Sınava az kaldı, otur evde ders çalış!", "Bugün de mi arkadaşlarıyla buluşacaksın, senin dershanen yok muydu?" gibi cümleleriyle kurtulmaya çalıştığımız dört duvar arasına tekrar kapatılırız. Özellikle sınav için zaman daha da azaldıkça odadan çıkma isteğimiz ailemizin gözünde bir büyük kabahate dönüşür. Odadan çıkmamızın tek sebebi yemek yemek, tuvalete gitmek gibi "ihtiyaçlar" olabilir. Bir de bir başka

odaya (kütüphane, okul, dersane) gitmek için çıkabiliriz kapatıldığımız yerden.

Bir de bunlar yetmezmiş gibi, bir insanın bir odada saatlerce kapalı kalması olağan bir şeymiş gibi, bulunduğumuz mekanın giderek daralmasının bizde yarattığı etki psikolojik sorunlarla, bunalımlarla açıklanmaya çalışılır. Artık ailemizin ve öğretmenlerimizin gözünde hepimiz psikolojik birer vakaya dönüşmüşüzdür. Bir okula, bir sınıfa, bir odaya kapatılmak istemeyip o mekanlardan kaçanlarımız ise kapatılmayı reddettiği için "depresyonda" olarak damgalanır.

Yapılan bir deneye göre tamamen sessiz bir odada bir insan en fazla 45 dakika kalabiliyor. Öyle bir oda ki odada bulunan insan damarında akan kanın sesini bile duyabiliyor. Tıpkı bizim test çözmek için odaya kapandığımızda yalnızca kurşun kalem kağıda sürtünmesinden çıkan sesi duyduğumuz; dikkatimizi dağıtacak tüm sesleri, ders dışındaki düşüncelerimizi bile susturduğumuz gibi...

Peki biz bu odada daha ne kadar kapalı kalabileceğiz? Eğer bu yaşadıklarımız üzerimizde yapılan bir deney ise bu odada kaybettiğimiz duygu, düşüncelerimiz ve yaşamadığımız anlarla, sıkışmışlığımızla deneyi sürdürmekteyiz. Nereye kadar sürdüreceğiz?

Stres Artıyor

Gittikçe stres artıyor. Çünkü zaman azaldı ve zaman azaldıkça kendimizi eve, okula hapsettik. Mekanlar da daraldı. Evde, okulda, televizyonlarda, internette, her yerde aynı cümle söyleniyor: "Sınav yaklaşıyor".

Herkes bizden başarmamızı bekliyor. Eğer tek seçeneğimiz gibi görünen bu sınavda "başarılı" olamazsak, arkadaşlarımızı bu yarışta geçip en üst basamağa yükselmezsek hayat boyu bir "başarısız" olacağımız söyleniyor. Bütün bu strese katlanmamızın sonunda kazanacağımız bir "başarı" var yani. Ne başarısı? Neyi kazanıyor olacağız?

İsmimizin önüne eklenen birincilik, ikincilik, üçüncülük sıfatlarını mı? Takdir, teşekkür, onur belgesini mi? Ya da statülerini, konumlarını, mevkilerini mi kazanacağız? Maaşımızın sonundaki sıfırların artışı mı bizim en büyük başarımız? O parayla alacağımız ev, araba, yeni kıyafetler mi? Yani hepsi bu kadar mı?

Biz de inanıyoruz bu "kazanma" yalanına. Zannediyoruz ki şimdi artan stresimiz bir gün azalacak. O yüzden kapatıldığımız odalara bir zaman sonra kendimiz de kapanıyoruz. Sınavı atlatana kadar sabret-

meyi tercih edip kendimizi kandırıyoruz. Zamanın hızına ayak uydurmaya çalışırken bir gün çok zamanımızın olacağına inandırıyoruz kendimizi. Ama bu sınav bittiğinde de ertelediğimiz her şey için artık zamanın çoktan geçtiğini farkediyoruz. Kapatıldığımız odaların da sayısı artıyor üstelik. Sabah 7'den akşama kadar, hiç çıkışın olmadığı yeni odalarda buluyoruz kendimizi. Stres artıyor, stres artıyor, stres artıyor... Stres bitmiyor... Stres bizleri bitiriyor. Ömer Faruk Duranoğlu sınav sonucu "yeterli" olmadığı için gelecek kaygısıyla yaşamına son verdi.

Büşranur Kalaycı ise 1 dakika geç kaldığı için sınava alınmayınca yaşamına son verdi. Ömer ve Büşranur gelecek kaygısıyla yaşamını yitiren birçok kardeşimizin arasındaydı, sınavlarla katledildiler.

Bizler biliyoruz ki özgürlük de gelecek de ne sınavlardadır, ne okullarda, ne üniversitelerde, ne de yıllardır bizi uyutmak için iktidarların uydurdukları masalarda. Özgür bir gelecek başkasının sırtına basıp yükselerek "başarı" kazanmakla değil paylaşma ve dayanışmayı büyüterek, el ele verilerek yaratıla-

cak bir dünya içinde mümkündür. Biz anarşist lise-liler, iktidarların ve kapitalizmin piyonu olmayı, arkadaşlarımızla aramıza içinde bulunduğumuz sistem tarafından sokulan bencillik ve rekabet duygusunu reddediyoruz. Bizler bize vaat edilen özgürlüğün ve insanca yaşamının devletin sınavıyla değil bu düzenin karşısında büyüteceğimiz isyanımızla, paylaşma ve dayanışma ruhuyla kazanılacağını biliyoruz. Düşlediğimizi, şimdi şu anda eyleyerek özgürlüğümüzü kazanıyoruz. Sınavı değil yaşamı seçiyor, anarşizmde örgütleniyoruz.

RHINOCEROS

İSMİNİ VERMEK İSTEMEDİĞİM YAZI

Meltem Ç.

“Çocukken herkes bir sanatkardır, zor olan yetişkinen sanatkar kalabilmektir.”

-Pablo Picasso

İsmi vermek istemediğim bir lisenin öğrencisiyim. İsmi vermek istemediğim onlarca kişinin öğrencisi olduğum gibi... Beyinlerimize kodlanmış hayatları yaşamak zorunda bırakılan milyonlarca gençten birisi... Okul-ev-ders-sınav evreninin sonsuz gezegenlerinden biriyim, bana çizilen yörüngeleri dönmekteyim. İsmi vermek istemediğim diğer öğrenciler gibi...

Sert bir törpüyle düzeltilmeye çalışılan isteklerin, ağır bir makasla budanmaya çalışılan düşlerin henüz düzeltilmediği, budanmadığı bir zamanda okulun, ailenin, devletin isteklerini reddederek düşünen bir bireyim, ismim lazım değil!

Senin de vardır öyle anlarda reddederek, düşüncelerini ve duygularını ifade ederek, varlığını yok sayanlara karşı kendi varlığını haykırırların. Her gün ve sürekli bir şekilde empoze edilen düşüncelere karşı çıkışın; yalnızca itaati öğütleyenlere isyanın! Benim de öyle!

Bu karşı çıkışın birçok mecrasından biri; isyanı anlatmanın birçok aracından biri olarak gördüm tiyatroyu. Çünkü derdimi/derdimizi anlatmanın daha dolaylı biçimlerle değil doğrudan bir yoluy-

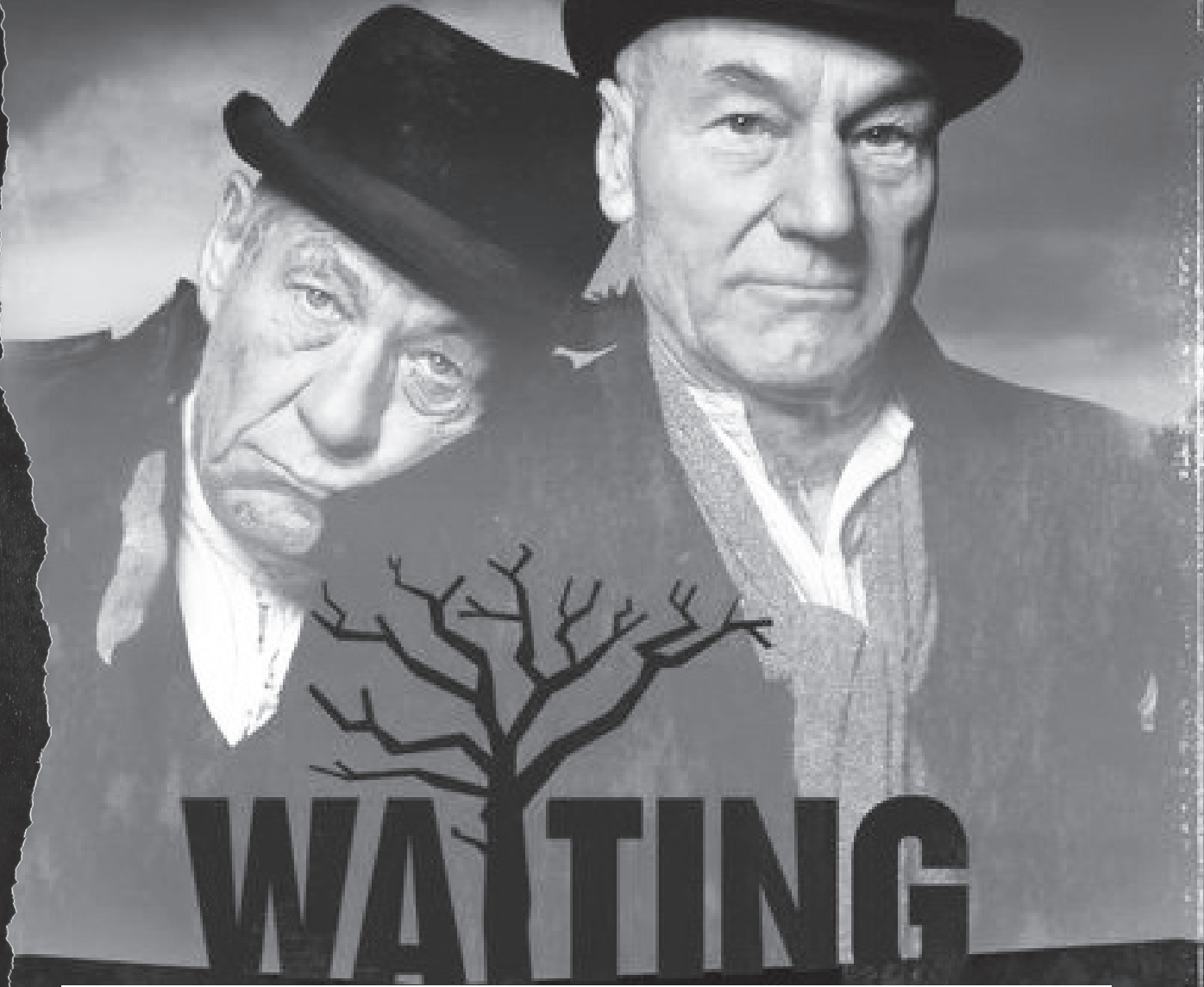
du tiyatro. Gerçeği yaratıcı bir şekilde anlamanın/ anlatmanın iyi yöntemlerinden biri olarak tanıdım. İktidar mekanizmalarıyla sınırlı hale getirilmiş toplumsal etkileşimi bu sınırlardan kurtarabilmeyi tiyatroyla gerçekleştirmek istedim.

Tiyatro ne mi yapar? İçinde yaşanan dünyayı taklit eder. Mimesis denilen kavram buradan gelir. Mimesis, taklit etmek demektir. İçinde yaşadığımız dünyayla ilişkisi budur. Olduğu gibi bir taklit değildir bu. Bireyin yaratıcılığın/kendi deneyimlerinden geçirilmiş bir dünyadır bu.

Özgür bir dünyanın sahnelenmesidir bazen, uğrunda mücadele edilen; bazen en karanlık distopiyaların sahnelenmesidir, içinde bulunduğumuz en adaletsiz zamanların. Bu taklit, varolanın tekrarı değildir. Varolup görünmeyeni, bu taklit aracılığıyla görünür kılmaktır.

Tiyatro Kimin İçin?

Sanat için sorulan o meşhur soruyu biz de tiyatro için soralım. “Bütün dünya bir sahnedir!” der Shakespeare. Bu soruya verilebilir en kestirme yanıtıdır. Bu bizi bir yandan oyuncu kılar bu dünya/

sahnede, bir yandan izleyici. Oyuncu/izleyici ayrımı yoktur bu dünya/sahnede.

Başta söyledim ya, empoze edilen ve itaati öğütleyen düşüncelerle, mekanizmalarla sadece izleyici kılınırsız bu dünyada. Oynamak zorunda olduğumuz rol oynatılır bize. Düşünmediğimiz düşünceler düşündürülür, hissetmediğimiz duygular hissettirilir. Zorla, baskıyla, şiddetle...

Tiyatro bizi pasifize eden bu sistemi farketmenin bir aracıdır, bizi kandırdıkları oyunun farkedilme "anı"dır. Düşüncelerimin yaratıcı bir şekilde somutlaştırılmasıdır yani eylem anıdır. Ve özgürlükle ilgilidir.

Geri dönelim soruya, tiyatro kimin içindir? Dünyaya sahnesindeki herkes için. İçinde yaşadığımız bu iktidarlı düzen; onun aile gibi, okul gibi, ordu gibi kurumları ve bu kurumlarla şekillendirilen toplum hepimizin içindeki bu yaratıcılığın ortaya çıkmasına izin vermiyor. Aynılaştırma, üretimin kolektiflikten koparılması ve profesyonelleşme sadece düşündüklerimizin yaratıcı ifadesinin önüne geçmiyor; aynı zamanda düşünmeyi, eylemeyi engelliyor. İşte böyle bir döngünün içinde, bireyin gerçek olanın ne olduğuna yanıt ararken kendi farkına varmasında bir yol, hayalgücünün sınırlandırılmasına bir karşı koyuş olarak gördüm tiyatroyu.

İsmi Vermek İstemediğim Oyun

Bedenin özgürleşmesi, hayal etmenin ve ger-

çekliğin bedende somut olarak gözlemlenmesi ya da bir karşı koyuş diye nitelediğimiz tiyatro her dönem baskı ve yasaklamalara maruz kalmıştır. İşte böyle zamanlarda iktidarın aynılaştırma ve niteliksizleştirme stratejilerinin parçasına ya da kimi zaman kolay tüketilen, huzur ve rahatlama aracına da dönüşmüş, seyircinin pasifleştiği ve popüler kültürün şekillendirdiği kapitalizm ürününe dönüşmüştür.

Bu dönüşüm tiyatroyu kendi özünden koparmakla kalmamış, devletin milliyetçi ideolojisinin pompalandığı bir araca dönüşmesine de olanak vermiştir.

İsmi vermek istemediğim lisenin ismini vermek istemediğim hocasının yönetiminde çalıştırılan oyunlarda olduğu gibi. Bireyin benliğini, olmayan soyut bir bütüne, soyut sınırlara armağan etmenin dayatılan mutluluğu... Yaşamalarını verdikleri için kahramanlaşan ölümlerin ölümüyle ölümsüzleşen devlet...

Milliyetçilik ve kahramanlık duygularını harekete geçirmeyi amaçlayan bu propagandalar, savaş alanlarında kendisini vatanperver duygular için, vatan için, devlet için feda etmeye hazır insanların varlığına dayanır. Ulusun birlik ve beraberliğinin, dinsel bütünlüğün vurgulandığı oyunların okullarda neden oynatıldığı aşıkardır. Devlete uygun vatandaşlar üretme fabrikası olan okullarda Vatan Yahut Silistre'ler, 18 Mart Destanları, 15 Temmuz'lar, daha nice "yer ve zamanla" kutsanmış oyunlarla

ACCIDENTAL DEATH of AN ANARCHIST

OCTOBER 3RD & 4TH 7:30 PM

42

belli değerler biz liselilere aşılarmaya çalışılır. Sonrası, Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım!

İsmi Verme İstediklerim

Milliyetçi propagandanın ya da popüler kültürün bir aracı/ürünü haline gelmiş bir oyunun ne bireyin yaratıcılığı ne de o bireyin özgürlüğüyle ilgisi vardır. Nefret ve düşmanlık ritüellerinde yer almak yerine, örneğin İonesco'nun nefes kesen Gergedanlar oyununda Bérenger'i oynamak isterdim. Çünkü etrafımda esen ırkçı ve militarist rüzgarların arasında yalnız bir insan olmanın ne demek olduğunu anlatmak isterdim. Özgürlük hayallerimizi ortak zannettiğim insanların, gergedanların ayak sesleri yükseldikçe birer birer gergedanlaştıklarını, pek eğitilmiş insanların gergedanlara dair hiçbir şey söylemeden klişeleri yinelemesini ve sonra sürüye katılmasını, bu hergün yaşadığım ve bildiğim salgın hastalığın nasıl yayıldığını bu kadar

net gösteren bir oyunda oynamak isterdim. Ama bu salgını, kapitalizmin büyük oyunu olarak yok sayan ilerici Botard'ın ya da gergedanlığı olağan sayan pipocu Dudard'ın repliklerine, özellikle bugün var olan benzerlerinin söyledikleri eklensin isterdim, çünkü hiç üzerlerine alınmıyorlar.

Dario Fo'nun ölümsüz eserlerinden biri olan Bir Anarşistin Kaza Sonucu Ölümü'nde Deli karakterini oynamak isterdim. Başrol olduğu için değil oyunun sonunda seyircilere hangi sonu tercih ettiklerini sorduğu için Deli'yi oynamak isterdim. Seyircilere, kanunlara saygılı ama katillerin kurtulduğu sonu mu, yoksa kanuna aykırı ama katillerin öldüğü sonu mu tercih ettiklerini sorarken gözlerinin içine bakmak isterdim. Gazeteciye de oynayabilirdim çünkü bu meslekten insanların ya da aslında iyi araştıran ve sorgulayan her insanın gerçeklere yaklaştıkça bir karar vermek zorunda olduklarını anlatmak isterdim. Aynı zamanda bu oyunu bu

£4.50/5.00

eusa
Edinburgh University
Students' Association

BEDLAM
THEATRE

bedlamtheatre.co.uk
11b Bristo Place
Edinburgh EH1 1EZ

FRIEDRICH
SCHILLER

Haramiák

rendező Kovács D. Dániel

topraklarda oynadığımda izleyenlerin Cumartesi Anneleri'ni ve devletin kaybettiği devrimcileri hatırlamalarını ya da bilmelerini isterdim.

Beckett'in Godot'yu Beklerken oyununda ışıkçı olmak isterdim. Bu oyunda hiçbir şey olmaz ama kendinizi izlemekten alamazsınız. Öyle doğurgan bir boşluk oluşur ki sahnede yapacağınız en ufak ışık oyunuyla bir boyut katabilirsiniz. Üstelik bu oyunu hazırlarken tiyatro dünyasının elli küsur yıldır bitiremediği felsefi ve tarihi bir tartışmanın parçası olursunuz. Kahramanların, kurtarıcıların, teorisyenlerin, çok bilenlerin, en güçlülerin ve strateji uzmanlarının dünyasının dışında bir arayış olarak gerçek olmayan bir düzlemde en gerçek ve acil meseleye odaklanırsınız. Oyunu yorumlayan hemen herkes artık Godot'yu beklemememiz gerektiğini söyler ama Godot'nun kim olduğu belli değildir. Belki de bu oyunu oynamak neyi beklediğimizi anlamanın bir aracı olabilir.

Alman anarşistlerini etkileyen Schiller'in ünlü Haydutlar oyununda oynamak isterdim çünkü bu oyundaki Moor ailesi karakterleri ve ilişkileri devleti oluşturan güçlerin bir analogisidir. Etrafımızı saran şiddetin Bohem Ormanları'nda geçen versiyonu, yüce amaçlar için işlenen cinayetler ve fazlasını, melodramların tadında canlandırır ama televizyonda her gün karşılaştığımız aksiyonun ardından gelen tatsız tortunun yerine bu karakterlerin arasında daha önce görmediğimiz ilişkilerin farkındalığını yaşatır.

Öyle yapıyorum. İsmi vermek istemediğim lisede ismini vermek istemediğim hocaların eğitimliğinde, ismini vermek istemediğim oyunlarda oynamıyorum. Onların ölüm, düşmanlık ve nefret saçan propagandalarının parçası olmuyorum, olmayı reddediyorum. Benliğini bu isimsizlerin içinde hiçleştirmeyen özgür bireylerle, ismini haykıracağımız oyunlara hazırlıyorum kendimi.

SEPULTURA'DAN SOULFLY'A

XAVANTES TAMTAMLARINDAN ANARŞİST ATAKLARA

Havva K.

İçimizde bir isyan var. Bitmek bilmeyen bir öfke var. Bu öfke bir çığlığa dönüşüyor içimizde. Bunun bir yansıması olmalı değil mi? Ve kulağımızda bir çınlama oluyor. Ardından bir müzik başlıyor. İçimizi kıpır kıpır eden, yerimizde durmamıza izin vermeyen bir müzik bu. Biz bu müziğin bizde yarattığı duyguyu seviyoruz. Ve tabii ki bize bu duyguyu yaşatan ve müziğe yaşamın içindeki isyanı, öfkeyi katan Sepultura ve Soulfly'ı unutamıyoruz. Onların yıllar önce çıkmış olan şarkılarını yeniden ve yeniden dinliyoruz. Çünkü onlar da biz de isyanı seviyoruz.

SEPULTURA

Portekizce'de mezar anlamına gelen Sepultura isimli grup 1984 yılında Brezilya'da 20 yıllık bir askeri diktatörlük döneminde Cavalera kardeşler, Jairo T ve Paulo Jnr tarafından kuruldu.

İlk albümleri 1985 yılında çıkan Bestial Devastation (Vahşi Yıkım)'dı. İki günde kaydettikleri bu albümün kayıtlarını ve yapımcılığını kendileri yaptılar. Ardından 1987 yılında yayınlanan Schizophrenia ve Morbid Visions albümleriyle Brezilya dışında da ses getiren grup 1989'da çıkardıkları Beneath The Remains albümlerinden sonra ilk Avrupa turnesine çıktı. Bu albüm metal camiasında yeni bir türün oluşmasının temellerini attı. Savaşlar, gelişen teknoloji yaşamlarımızdaki tahribat,

ırkçılık... Yani aslında bu albüm yaşadığımız sistemi anlattı bize. Bir adaletsizlikler sisteminden bahsediyordu şarkıları. Bu düzeni bozmak için söylüyorlardı sanki. Her şeyin para olmadığını düşünüyorlardı. Onlar için bir şeyin daha farklı olması gerekiyordu. Değişmeliydi bu düzen. Grubun bateristi Igor varoşlarda yaşayan gençlere ücretsiz ders vererek anlatıyordu bir şeylerin değişebileceğini.

Sepultura çıkardıkları albümler ve yazdıkları şarkılarla paradan, uyuşturucudan, cinsellikten değil sokak çocuklarının polis tarafından nasıl katlediliğinden, gözaltındaki kayıplardan, eşkiyalardan, uyuşturucu çetelerinden, yoksulluk ve çaresizlikten bahsediyordu. Refuse Resist şarkısında da bahsettiği gibi:

Sokaklarda tanklar / Polis katlediyor / Ezilenler ölüyor & kalabalığın öfkesi / arabalar yanıyor / Katliam başladı / Kim yaşayacak? / Ordu kuşattı / Her yerde dehşet / Artık yeter / Devlet yaratır iki cephedeki savaşı / Kim yaşayacak? / Direnenen, Reddeden / DİREN!

1993 tarihli Chaos A.D. albümünde müziğine Brezilya yerli ritimlerini, sözlerinde ise Brezilya'daki adaletsizlikleri taşıyordu. Grup 1996'da çıkardıkları Roots (Kökler) albümünü Brezilyadaki Xavantes kabilesinde yaşadıkları süreçte çıkarır. "Her şey herkesindir" ilkesinin işlediği bu kabileden mülkiyet yoktu. Sepultura bu kabileden yaşarken 400-500 yıl önce devletsiz yaşayan toplulukların kültürünü deneyimlemişti. Bu albüm ve deneyimden sonra grubun vokali Max Cavalera oğlunu ve en yakın arkadaşını kaybettiği için psikolojik sıkıntılar yaşadığından dolayı gruptan ayrıldı. Ama Sepultura yeni albümler çıkararak sisteme olan öfkemizi seslendirmeyi sürdürdü.

SOULFLY

Max Cavalera yaşadığı sıkıntıların ardından müzik hayatına Soulfly grubunu kurarak geri döndü. Nu metal ve thrash metale yakın olan grubun tarzı Brezilya kabilelerinin kültüründen beslendi. Grup ilk albümünü 1998 yılında kendi ismiyle çıkardı. Bu albümün yayınlanmasının ardından grubun gitaristinin gruptan ayrılma-

sıyla yerine Machine Head'in eski gitaristi Logan Mader gruba katıldı. Ardından yayınlanan Prophecy (2004), Conquer (2008) ve Archangel (Başmelek) gibi albümler büyük beğeni topladı. Grubun on yıllık çalışması boyunca Cavalera tek sabit üye oldu. Psikolojik sıkıntılarının üstesinden gelebilmek için müziği terapi olarak kullanan Cavalera bir müzik grubu daha kurdu.

Şarkılarında yine sisteme karşı duyduğu öfke vardı:

Umut Yok(sa) Korku Yok / Kim dediyse hiçbir zaman özgür olamazsın diye / Kim dediyse o hayalini arayamazsın diye / Onu diyen senin düşmanındır anlayacağın / Hayatım benimdir, hakkım benimdir / Çünkü o benim hayatım, senin hayatın değil / Hayatım benimdir, hakkım benimdir / Bazen aklını kaybetmen gerekir... / Öbür dünyayı beklemeyeceğim / Şimdi zamanı, tam zamanı / Kalbimi dinleyip üstesinden gelicem / Şimdi değilsen hiç değildin / O zaman kendini bulmak için kendini kaybet / Başka hiçbir kimse gibi davranmana gerek yok / Bazen yollar tıkalı gibi gelir / Bir yolunu bulacağım, kayaları oynatacağım / Özgürlük!

Bir müzik grubu ne yapabilir? Bir müzik grubu bütün sistemi yıkabilir mi? Bir şarkıyla değişir mi dünya? Tabii ki hayır. İçimizde bir kıpırtı, bir isyan dürtüsü ya ratsın yeter. Çünkü bu kıpırtıyla, bu isyan dürtüsüyle ve özgürlüğe olan inancımızla biz değiştiririz dünyayı.

BİLİNMEYEN OYUNCULAR BİLİNDİK OYUN PUBG

46

Oğuz A.

PUBG (Player Unknown BattleGround) yani Bilinmeyen Oyuncular Savaş Alanı. Birçoğumuz bu oyunu çok iyi biliyor ve oynuyoruz. Oynamayanlar ise bir şekilde, bir arkadaşından vs duymuştur; duymamış olmak neredeyse imkansız. Oyun, biz gençler arasında o kadar popüler yani. Yine de oyundan biraz bahsedecek olursak: Oyunda 100 oyuncu bir uçakla mevcut haritalar üzerinden geçiyor ve istediği yere paraşütle atılıyor. En kısa sürede en iyi silah ve ekipmanlarla hayatta kalmak temel amaç. Savaş sonunda hayatta kalan son kişi ya da takımdansanız “kazanıyorsunuz” ve “çorba parası”na kavuşuyorsunuz. (Oyunu kazanırsanız bunun ne anlama geldiğini anlayacaksınız!)

Oyunun hem PC hem mobil versiyonu bulunmakta, yani yaşamımızın bütün alanlarında, internet erişiminin olduğu her an oynanabilir bir şekilde tasarlanmış bir oyun. O kadar ilgi görüyor ki günün hangi saatinde giderseniz girin, en az 1 milyon erişim olduğunu görebilirsiniz. Hem yaşadığımız semtlerdeki internet kafelerde hem dünya çapında sürekli düzenlenen turnuvalarda... Bu oyunu oynayabilmek için bir hesap sahibi olmak gerekiyor tabii. Oyun için açılan bu hesap elbette ücretli, özellikle biz liseliler için oldukça pahalı bir fiyattan bahsediyoruz.

Oyunun yapımcısı ve PUBG Corp'un sahibi Brendan Greene sadece hesap açma üzerinden ödediğimiz parayla yetinmiyor, özellikle reklamlar ve farklı sektör ürünlerinde PUBG'yi bir mar-

ka olarak kullanıyor. Oyun adına basılan tişörtler, oyunu cep telefonlarında daha rahat oynayabilmek için üretilen konsollar, hatta oyun içerisinde kullanılan silahların airsoft versiyonları, cosplay giysiler, çantalar, ayakkabılar... Anlayacağınız PUBG şimdiden bir sektör haline dönüşmüş durumda.

Aslında PUBG; Fortnite, Apex Legends, Arma 3 gibi benzer Battle Royale oyunlardan sadece biri. Bu tarz oyunlar bir süredir eSpor diye isimlendirilen oyun türlerinin başında geliyor. eSpor, özellikle son zamanda yaşadığımız topraklarda da popüler hale geldi. Öyle popüler oldu ki seçimlerde propaganda malzemesi olarak bile kullanıldı. Oyunu oynayan belediye başkan adaylarının eSporla ilgili vaatleriyle dolu bildirileriyle yerel seçim sürecine eSpor damgasını vurdu!

PUBG'nin de bir parçası olduğu eSpor oyunları, kapitalizmin yüzünü döndüğü yeni bol kazançlı alanlardan biri. 2017 yılından bir istatistiğe göre, 194 milyon kişi bu tarz oyunları oynuyor. PUBG ve PUBG gibi oyunların, bu oyunların sahibi olan (Riot Games, Activision Blizzard, Valve, Wargaming gibi) şirketlere kazandırdığı para 650 milyon dolar. 2020'de oyun oynayan kişi sayısının 303 milyona, şirketlerin kazanacağı paranın ise 1,5 milyar dolara çıkması bekleniyor. Bu denli yüksek bir rantta sahip oyun sektöründe, aslında bu şirketler bizimle oyun oynuyor. Yani oynadığımız her oyunda birilerini daha fazla zengin ediyoruz.

SAVAŞ ALANINA ÇEVİRİLEN YAŞAMLARIMIZ

Oyunun esin kaynağı ve aynı zamanda türünün ismi olan, 2000 yılında vizyona giren Battle Royale filmini incelersek bizlere ne tür bir yaşam biçimini empoze etmek istediklerini daha iyi anlarız. Filmde 42 öğrenci bindikleri okul otobüsünden kaçırılarak ıssız bir adaya götürülüyor. Öğrenciler gözlerini açtıklarında boyunlarında elektronik birer kelepçe buluyorlar ve kendilerini kaçıran kişiler tarafından ölümcül bir oyuna sürükleniyorlar. Oyun ise kendilerine verilen az miktarda yiyecek ve çeşitli silahlarla birbirlerini -son bir kişi kalıncaya dek- öldürmelerini emrediyor. E tabi sona kalan kişi, ölen onca öğrenciye rağmen hem oyunu "kazanmış" hem de "hayatını kurtarmış" oluyor.

Bir yerden tanıdık geldi, değil mi?

Şimdi bir oyun düşün! Oyunun server'ı bizim için sabah gözümüzü açtığımız anda açılıyor, henüz ana ekranda kuşandığımız itemler ise sabahın köründe kalkıp hazırladığımız çantamız. Gittiğimiz okullar, oyunda giriş yaptığımız farklı map'lerden sadece biri. Oyunda ne kadar seviye yükseltirsen rekabetin zorluk seviyesi o kadar artıyor. Üst sınıflara çıktıkça daha güzel okullar, daha iyi bölümler kazanabilmek adına rekabet artıyor. Ve sistem bizi bizim gibi olan diğer öğrencilerle, arkadaşlarımızla rekabet etmek zorunda bırakıyor; kazanmak ve hayatımızı kurtarmak için.

Bu savaş alanında kapitalizmin ve devletin bize sunduğu şeyleri kazanabilmemiz için ne paylaşmalı ne de bir başkasıyla dayanışmalıyız. Aksi takdirde oyundan atılmamız çok büyük bir olasılık haline geliyor. Yani her sabah, PUBG'nin öğrenci versiyonuna uyanıyoruz anlayacağınız!

İş bununla da kalmıyor; yaşadığımız ve her yanı savaşlarla dolu olan dünyada eline silah almayı, bir insanı öldürmeyi, bunu bir amaç olarak görmeyi normalleştiriyorlar. Mesela oyunda 100 insan öldürme kotasını doldurursak çok özel bir hediye kazanıyoruz. Bu bizim günlük yaşantımızda devletin üzerimizde uyguladığı, özellikle okul ve kışla gibi yerlerde kullandığı militarist yöntemi normalleştirmemizi ve verilen her görevi, her misyonu -sonunda alacağımız sözde ödülleri düşünerek- gözü kapalı yapmamızı sağlıyor.

Rekabet ve bencilik odaklı ilişki biçimlerini normalleştiren, itaatkar olmamızı hedefleyen, tek amacı kazanmak (bu da böyle bir sistemde hayatta kalmakla aynı anlama geliyor) olan bu tarz oyunlarla neyi kaçırıyor olduğumuzu unutmamak lazım. İçinde bulunduğumuz gerçekliği...

Anlatmaya çalıştığımız bütün olumsuz özellikleri ile bizi bu denli içine çeken PUBG vb. oyunlardan kazandığımız çorba parası, açlığını çektiğimiz paylaşma ve dayanışma dolu dünyada kimin karnını doyuracak?

FIKRI AÇIK

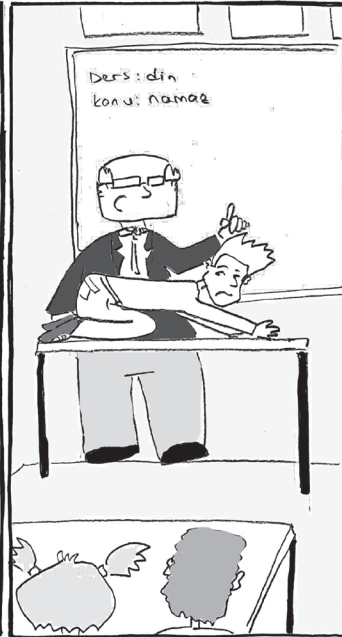
VE BAŞINDAN GEÇEN GARIPLIKLER ...

Fikri, müdürün yaptıklarına arkadaşlarının verdiği cevabı aklında çıkaramıyordu.

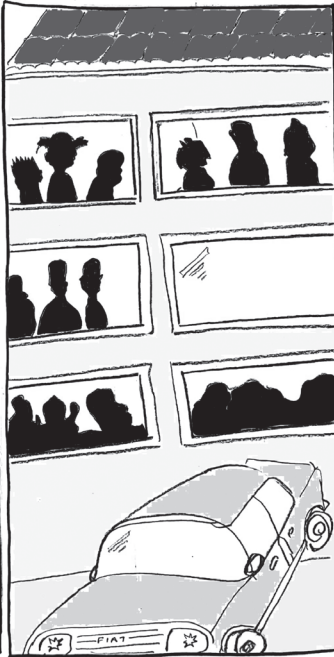
Okulda olup bitenlere karşı artık yeter demenin vakti gelmişti.

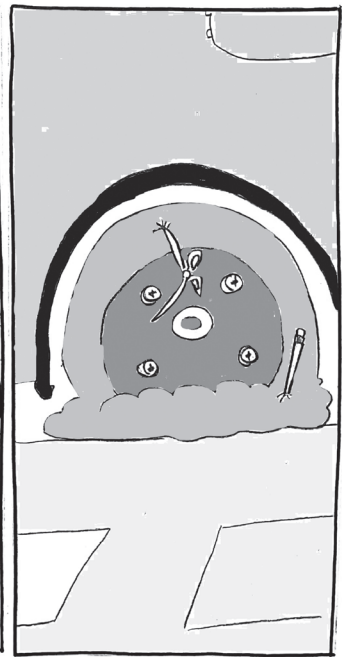
Tam da yaşananların ardından, misilleme yaparcasına din öğretmenleri Süleyman Hoca'yla karşı karşıya gelirler

Öğrencilere zorunlu kıldığı ibadetler, uyguladığı yasaklar yetmezmiş gibi derste konuşan bir arkadaşlarının göğsüne kafa atmıştır...

Süleyman'ın karşısında artık eskisi gibi öğrenciler yoktur.

Okuldaki iktidarlara karşı eyleyen liseliler vardır.

KAZANMAK İÇİN
TAKSİM
1 MAYIS

LİSE ANARŞİST FAALİYET

f lafisyanda2008

t lafisyanda

ig lafisyanda

www.lafisyanda.org

lafisyanda@gmail.com

**şimdi LAF'a
ÖRGÜTLENME
ZAMANI**
www.lafisyanda.org

